

Forsvarets høgskole

2013

Masterstudiet

Masteroppgave

Er Boko Haram en terrorgruppe i Al Qaida nettverket eller en opprørsgruppe i Nigeria?

24.05.13

Stein Grongstad

Forord

En av de mest utfordrende faktorene i det globale sikkerhetspolitiske bildet i dag er terrorisme, og Afrika er et kontinent med store utfordringer knyttet til dette. Temaet for studien er fokusert rundt dette.

Denne studien er skrevet som et ledd i det toårige Stabs- og Masterstudiet ved Forsvarets stabsskole 2011 - 2013. Utdanningen har gitt meg mulighet til fordypning innenfor så vel anvendelse av militærmakt som ulike utfordringer militærmakten står ovenfor. Jeg har gjennom disse to årene tilegnet meg kunnskap jeg vil ha stor nytte av i min videre karriere i Forsvaret.

I forbindelse med oppgavens tilblivelse ønsker jeg å takke Magnus Petterson for hans umiddelbare interesse for mitt valg av tema, og hans meget gode innspill i startfasen. En takk skal også rettes til Michael Mayer for hans gode innspill under oppgaveseminarene, og til medstudenter som har bidratt. Staben ved FHS må også nevnes i denne sammenheng, og spesielt vil jeg trekke frem Tore Rosseid, Nina Eskild Riege og Hege Udem Store. Deres bidrag til å fremskaffe litteraturen for denne studien, av og til på korte tidsfrister, har vært avgjørende.

En spesiell takk går også til min veileder Anders Grindlia Romarheim ved Institutt for Forsvarsstudier. Hans entusiasme, engasjement og faglige tyngde har gitt inspirasjon, motivasjon, pågangsmot og en kvalitet som ellers ikke ville vært på samme nivå.

Jeg vil også takke Thor Egil Holtskog og Vibeke Snarset for deres interesse og støtte gjennom hele perioden.

Avslutningsvis vil jeg rette en stor takk til min familie, Line, Celine, Michaela & Trygve for å ha holdt ut med at jeg har vært tilstede fysisk, men et helt annet sted mentalt. Alt dere nå kan om terrorisme og Afrika er forhåpentligvis ikke bortkastet.

Oslo 24.mai 2013

Stein Grongstad

Sammendrag

Tolv år etter terrorangrepene på USA 11. september 2001, har Al Qaida endret karakter og organisering. I dag fremstår organisasjonen med en sentral ledelse og flere assosierte grupper i forskjellige deler av verden. Boko Haram i Nigeria kan være en slik assosiert gruppe, men kunnskapen om den voldelige gruppen er relativt liten i Norge. En studie av Boko Haram er av betydning da det vil gi kunnskap om gruppen i seg selv, men også om Al Qaida nettverket er i ferd med å revitaliseres i Maghreb og Sahel.

I starten av denne studien blir begrepene terrorisme og opprør diskutert for å danne grunnlag for en analyse av Boko Haram. Boko Haram utøver religiøst motivert politisk vold, og springer ut fra det nordlige Nigeria. Nigeria er Afrikas folke-rikste nasjon, og har omtrent like mange muslimer som kristne. De religiøse skillelinjene følger ressurslinjene. I det fattige og ressursknappe nord er muslimer bosatt, og i sør bor de kristne med tilgang til store ressurser i form av olje, gass og handel over havet via Guinea bukta.

På veien fram mot analysen av Boko Haram tar studien også for seg Al Qaida som moderorganisasjon, Al Shabaab og Al Qaida i Maghreb for å danne et bilde av terrornettverket i Afrika. Deretter diskuteres Tuaregopprøret i Mali og Niger for å danne et bilde av opprør i regionen, og hvordan dette skiller seg fra terrorisme.

Studien tar sikte på å forklare om Boko Haram først og fremst kan kategoriseres som en terrorgruppe, eller om de er en opprørsgruppe i Nigeria. Dette gjøres ved å analysere fem operasjoner de har gjennomført over de fem siste årene i konteksten av studiens valgte definisjon av både terrorisme og av opprør. Deretter analyseres rapportering av Boko Haram sine angivelige forbindelser til Al Qaida nettverket i den hensikt å avdekke om de er en del av nettverket eller ikke.

Abstract

Twelve years after the terrorist attacks on the U.S. on September 11, 2001, Al Qaeda has changed. Today the organization consists of one central management and several affiliated groups around the globe. Boko Haram in Nigeria could be an affiliate of Al Qaeda, or they could be a local insurgent group.

Nigeria is Africa's most populous country, and is equally divided between Muslims and Christians. The religious divide follows the distribution of wealth and resources. The poor and resource-scarce northern parts are Muslim-country, and in the south the Christians reside with access to considerable resources from oil, gas and trade of the sea through the Gulf of Guinea.

This study aims to explain if Boko Haram primarily can be categorized as a terrorist group, or whether they are an insurgent group in Nigeria. This is done by analyzing five operations they have performed over the last five years. The study also analyzes reporting of Boko Haram's alleged links to the Al Qaeda network in order to determine whether they are part of the terror network or not.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Abstract	5
1 Introduksjon	7
1.1 PROBLEMSTILLING.....	9
1.2 AVGRENSNING	10
1.3 FREMGANGSMÅTE	11
2 Teorigrunnlag & definisjoner	12
2.1 TERRORISMENS HISTORIE	12
2.2 Å DEFINERE TERRORISME	14
2.3 Å DEFINERE OPPRØR.....	21
2.4 ÅRSAKER TIL TERRORISME OG OPPRØR	22
2.5 ANALYSEDESIGN	24
3 Afrika & Terrorisme	24
3.1 HISTORIE OG STORMAKTSINTERESSER.....	25
3.2 TERRORISME	29
3.2.1 Al Qaida	30
3.2.2 Al Shabaab	34
3.2.3 Al Qaida i islamsk Maghreb (AQIM)	37
3.2.4 Tuaregopprøret.....	39
3.3 SAMMENDRAG.....	41
4 Nigeria & Boko Haram	43
4.1 NIGERIA.....	43
4.2 BOKO HARAM	46
4.2.1 Utvikling	47
4.2.2 Fem viktige operasjoner:	48
4.2.3 Partnere & nettverk	58
5 Konklusjon og Videre studier	63
5.1 PROBLEMSTILLING.....	63
5.2 REGIONAL VS. GLOBAL.....	64
5.3 NETTVERKSFORBINDELSEN.....	65
5.4 VIDERE	65
Kildeliste	67

1 Introduksjon

Januar 2013 vokser problemet med Tuareg-folket og islamistene i Mali og landets president ber Frankrike om støtte til å stabilisere landet. Den franske presidenten Francois Hollande svarer resolutt ja. Franske militære styrker åpner kampanjen med flyangrep mot kjente islamistmål nord i Mali, og bare dager senere settes også franske bakkestyrker inn i kampene. Få dager etter disse hendelsene blir et Statoil/ BP/Sonatrach anlegg for gassproduksjon i Algerie gjenstand for angrep. Den kjente Jihadisten Mokhtar Belmokhtar, også kjent som «den ufangelige», leder en gruppe ekstreme islamister som angriper anlegget og tar ansatte hos Sonatrach, Statoil & BP, deriblant flere nordmenn, som gisler og krever at ett hundre islamister skal settes fri fra fengsler i Algerie, og at Frankrike umiddelbart skal stanse sin kampanje i Mali. Båndene mellom Al Qaida i Maghreb (AQIM), og andre Jihad-grupper i nord/vest Afrika blir straks interessante for mediernes søkelys. Kanskje Belmokhtar oppnådde det han ville, å spre frykt gjennom oppmerksomheten i mediene?

Fokuset i den anti-jihadistiske terrorforebyggelsen er i ferd med å skifte til Afrika skriver den britiske tenketanken Royal United Services Institute (RUSI) i en rapport i april 2012 (Soria, 2012). I følge RUSI skaper de antatte forbindelsene mellom Jihadister i Somalia, Nord Nigeria og Mali en bue av regional ustabilitet. Dette mener man kan utnyttes av et ellers svekket Al Qaida lederskap til å omorganisere og revitalisere kampen mot vesten. I rapporten hevdes det også at Al Qaida nettverkets forgreninger sør for Sahara skal ha blitt tydeligere i løpet av den siste tiden, og både i denne rapporten og andre nevnes Boko Haram i Nigeria som en mulig partner til AQIM. Samtidig vil noen hevde Boko Haram kun har ambisjoner i Nigeria, og at eventuelle forbindelser til et nettverk av organisasjoner er konspiratorisk (Johansen, 2013; Bøås, 2012 b). Andre mener imidlertid de er en del av et svekket Al Qaida nettverk, men at forbindelser til Al Qaida skal holdes på en lav profil, og at Al Qaida navnet ikke skal brukes fordi navnet i seg selv ikke lenger gir særlig effekt (Bergen, 2013).

I mai 2013 innfører president Goodluck Jonathan i Nigeria unntakstilstand i tre av Nigerias nordlige delstater. Dette kommer som et resultat av en langvarig voldskampanje fra Boko Haram, som myndighetene i landet så langt ikke har maktet å stanse. Siden 2009 og fram til i dag har gruppen gjennomført flere brutale voldshandlinger i Nigeria, og deltatt i kampene i Mali.

Ambisjonen med denne studien er å kaste lys over den relativt ukjente gruppen Boko Haram. En studie av Boko Haram kan gi kunnskap om Al Qaida nettverket er i ferd med å revitaliseres i Maghreb og Sahel, eller om Boko Haram kun fører en lokal kamp nordøst i Nigeria. Situasjonen i verden generelt og den internasjonale kampen mot terrorisme gjør Afrika til et naturlig

studieområde. Her finnes store landområder og vanskelig kontrollerbare territorium som gir gode muligheter for å bygge opp sterke illegale organisasjoner. Samtidig vet vi at Al Qaida i dag er organisert både med en sentral ledelse, og flere assosierte grupper i forskjellige deler av verden (Hegghammer, 2011). Dette sett i sammenheng med at det internasjonale engasjementet i Afghanistan går mot slutten gjør det naturlig å orientere seg mot de områdene denne studien skal ta for seg. En videre tankeprosess leder til hvilke implikasjoner dette kan ha for Europa og for Norge, ved siden av den rent militære etterretningsdrevne interessen for terrorister og opprørere i aktuelle innsatsområder. I følge KRIPOS er Nigeria tungt representert i flere områder av den organiserte kriminaliteten i Europa og i Norge (KRIPOS, 2011, s11-13). Det kan i verste fall bety at nigerianere i Europa har forbindelser og forpliktelser til Boko Haram. Enten via finansiering eller for å bygge opp terrorceller. Dette kommer i tillegg til Boko Haram sin forakt for alt vestlig. Boko Haram betyr «vestlig utdanning er en synd», eller «boken er synd», og gir en indikasjon på gruppens ståsted (Bøås, 2012 b, s3; Onuoha, 2012). I verst tenkelige fall setter det både USA, Storbritannia og det Europeiske kontinentet på Boko Haram sitt kart. Et fiendebilde som minner om Al Qaidas. Boko Haram vil etablere et Nigeria styrt av Sharia-lover, og vil gjøre dette med vold. Dermed kan det hevdes at de benytter religionen for å oppnå politisk makt, heller ikke ulikt Al Qaidas syv-trinns plan for muslimsk verdensherredømme (Atwan, 2012, s12-13).

Stater i Afrika har begrenset evne til å bekjempe trusselen og vestens involvering er en naturlig konsekvens. Hendelsene i Algerie nylig, og aksjonene i Libya før det, viser med tydelighet at en oversikt over aktører og forståelse av trusselbildet som finnes i den delen av verden er viktig i tiden som kommer.

Det finnes noe norsk forskning på terrorisme i det geografiske området. Ved Forsvarets Forskningsinstitutt (FFI) utarbeides i disse dager studier på Boko Haram, deres transnasjonale forbindelser, og på Al Qaida i Islamsk Maghreb (AQIM). Hos Forskningsstiftelsen Fafo har Morten Bøås produsert artikkelen *Violent Islamic uprising in northern Nigeria: from the "Taleban" to Boko Haram II* (Bøås, 2012 b), samt at han i boken *African conflicts and informal power* har et essay som rører ved gruppen (Bøås, 2012 a).

Kan Boko Haram kobles til den globale terrorismen, eventuelt hvordan, og hvilken trussel utgjør de, og for hvem? Dette er kjernen i det jeg har tenkt å ta for meg i denne studien av terrororganisasjonen Boko Haram, og følgende problemstilling vil analyseres.

1.1 Problemstilling

Er Boko Haram en terrorgruppe i Al Qaida nettverket eller en opprørsgruppe i Nigeria?

For å kunne etablere en forståelse av Boko Haram og deres rasjonale, har jeg valgt å operasjonalisere gjennom noen begrepsavklaringer og underbyggende spørsmål. Til sammen vil disse gi en bred beskrivelse av aktøren Boko Haram og deres forhold til systemet global terrorisme.

Begrepet terrorisme og hvordan dette forstås i denne studien er sentralt å avklare for å sikre at analysen av Boko Haram senere i studien er godt fundamentert. Det finnes eksempel på at stater gjerne vil definere motstandere mot et regime innenfor termen global terrorisme for å kunne nyte godt av vesten, og spesielt USA, sine ressurser og støtte i kampen mot denne (Buss et al., 2011). Dette indikerer at man skal trå varsomt i definisjonen av hva som er terrorisme og hva som er et lokalt opprør. I faglitteraturen er det som vi skal se mange forsøk på å definere terrorisme, og uenigheten om definisjonen av begrepet er stor. En definisjon av opprør blir også viktig for å kunne tydeliggjøre begge sider av begrepsapparatet og gi et helhetlig rammeverk til analysen. Videre skal terrororganisasjoner i Afrika klarlegges med størst fokus på de som kan påvirke Boko Haram. Ambisjonen er å skape en oversikt over hvor disse finnes, hva slags utvikling de har hatt, og hvem de kan assosieres med. Hensikten er å se paralleller eller fravær av disse med Boko Haram. Vestlig etterretning har rettet blikket mot Vest Afrika, utviklingen i området gir grunn til bekymring, og en mulig kobling mellom flere av terror-gruppene skisseres i International Institute for Strategic Studies (IISS) Strategic Survey 2012 (Nicoll & Delaney, 2012).

I selve analysen av Boko Haram vil fokuset først ligge på operasjoner de har utført. Deretter på rapportering om deres forbindelser som eventuell aktør i det globale nettverket. Hvordan passer de eventuelt inn i systemet global terrorisme? Dette vil belyses gjennom forbindelser med andre organisasjoner og gi en forklaring på Boko Haram sin utvikling. Enkelte vil hevde at de er en religiøs sekt som har brukt vold for å hevne det Nigerianske regimets brutale drap av deres første leder Muhammad Yusuf (Onuha, 2010). Andre hevder det finnes bevis for at Boko Haram er en del av Al Qaida i Maghreb (Soria, 2012). Nigerianske myndigheter har tidligere betegnet gruppen som Nigerias Taliban, og hevder å ha bevis for at personer med knytning til Boko Haram har deltatt i trening og kamper i Afghanistan (BBC, 2009). Videre vet vi at Umar Farouk Abdulmutallab, som forsøkte å sprengte Northwest Airlines flight 253 til Detroit fra Amsterdam, også kjent som «the underwear bomber», kom fra Nord Nigeria, men var medlem av Al Qaida på

den arabiske halvøy (Nicoll & Inkster, 2010; Bergen, 2013). Det er også motstridende meninger blant forskere i Europa og USA på hvorvidt Boko Haram er en regional eller en global aktør. Hvordan passer Boko Haram inn i Bruce Hoffman (2006) sin beskrivelse av Al Qaida som en franchise post 9/11?

Avslutningsvis vil spørsmålet om hvilken trussel Boko Haram utgjør, og hvem de er en trussel for, være sentralt? Dersom det finnes overveiende sannsynlig at Boko Haram er en global aktør med tette bånd til Al Qaida er det logisk å stille seg dette spørsmålet. Dersom det motsatte er tilfelle vil det også være naturlig å diskutere dette, og samtidig spørre; hva kan motivere Boko Haram til å bli en global aktør?

1.2 Avgrensning

Første del av studien må naturlig nok omhandle terrorisme. I den delen vil det ikke være plass til å dekke alle sider av et så omstridt og kontroversielt begrep. Dette blir dermed en øvelse i å kunne trekke skillelinjene mot nært beslektede begreper for å kunne danne et rammeverk for analysen av Boko Haram.

Europa, USA og Kina har alle ressursinteresser i Afrika, og dette vil dekkes grovt i underkapittel 3.1 av studien da ressurskampen i Afrika, og spesielt Niger Deltaet, historisk sett har medført politisk motivert vold.

Boko Haram kan dateres tilbake til omtrent år 2000, og innledningsvis som en religiøs sekt. Voldsutøvelsen startet for alvor i 2009, og denne relativt korte historien gjør gruppen håndterlig som studieobjekt. Studien avgrenses til Nigeria og Boko Haram. For å kunne svare på del en av problemstillingen er det også naturlig å se på terrorgruppene i Al Qaida franchisen i Nord- og Vest-Afrika. Disse vil bli redegjort for i den hensikt å se på utviklingstrekk som kan ligne Boko Haram, hvem disse samhandler med, og om det finnes forbindelser til Boko Haram.

Samtidig er det grunn til å påpeke at Nigeria har andre politiske problemer i form av korrupsjon, radikale kristne, organiserte kriminelle, utstrakt piratvirksomhet, etniske motsetninger og en fremtredende miljøkamp. Dette er tema som kommer til å røre ved oppgaven fra tid til annen men vil ikke bli forklart i større grad. I denne sammenheng vil fokuset altså være rettet mot islamistiske grupper som begrunner sine voldshandlinger med Jihad (hellig krig), og dermed ikke ta for seg organisert kriminalitet, voldshandlinger som følge av miljøkampen eller andre politiske voldsproblemer.

Boko Haram kan også gis karakteristikken «voldelig religiøs sekt», og med det havne litt på siden av diskusjonen om de er opprørere eller terrorister. I denne sammenheng er en slik tilnærming lite verdifull da både opprør og terrorisme har politisk makt som en viktig faktor, og

valg av styreform i et land er alltid et politisk spørsmål. Boko Harams retorikk og operasjoner vitner om at et av deres fremste politiske mål er å etablere et muslimsk teokrati i Nigeria. Studien baseres dermed på et premiss om at de enten kan karakteriseres som en opprørsgruppe eller som terrorister.

1.3 Fremgangsmåte

Studiens fokus er å øke forståelsen av Boko Haram, og deres tilknytninger eller fravær av tilknytninger. For å belyse problemstillingen best mulig vil jeg se på systemet internasjonal terrorisme først ved å beskrive Al Qaida og ideologien. Deretter fokuserer studien på Afrika og redegjør for Al Shabaab og AQIM. For å balansere studien opp mot opprør vil Tuaregenes opprør i Mali og Niger bli belyst, før aktøren Boko Haram analyseres. Til sist analyseres det eventuelle samspillet mellom internasjonal terrorisme og Boko Haram og eventuelle likheter med Tuaregopprøret. Studien er en kvalitativ litteraturstudie.

Hovedkilder i denne studien er i hovedsak forskningsbaserte tekster. Noe er utdrag fra bøker og annet er rapporter produsert av tenketanker som eksempelvis RUSI og IISS. Det finnes en del studier av Nigeria og av Boko Haram gjennomført i Afrika, USA og Storbritannia. I norsk forskning finnes stor grad av kunnskap om terrorisme og om Afrika generelt, og dette er i denne studien benyttet som støttelitteratur. Da det er relativt fersk empiri som skal behandles er også nyhetsartikler et viktig kildetilfang.

Opgaven er delt i fem deler. Den første delen inneholder en introduksjon og innramming av temaet Boko Haram. Kapittel to av denne studien er en fremstilling av terrorisme og utfordringer knyttet til begrepet, og er teorikapittelet i studien. Her vil også designet på studien ytterligere gjennomgås.

Den tredje delen består av redegjørelser for relevant historie, interessekonflikter, terrorisme og opprør på det afrikanske kontinent. Her er meningen å gi en oversikt over de faktorer som gir grobunn for terrorisme, illegal virksomhet og konflikter med utgangspunkt i de tidligere nevnte organisasjonene og opprøret i Mali og Niger. Dette skal i sin tur gi innsikt i de utfordringer som finnes regionalt og skape en forståelse for konfliktene i området.

I kapittel fire belyses utviklingen av gruppen gjennom en analyse av fem viktige operasjoner fordelt over de fem siste årene. Alle operasjonene er avsluttet, og studien bygger dermed på fersk empiri, men anstrenger seg for ikke å skyte på bevegelige mål. Rammeverket for analysen beskrevet i kapittel to bidrar til å sette operasjonene i konteksten av opprør eller terrorisme. Deretter vil kapittelet inneholde en analyse av nettverksforbindelser eller ikke.

I avslutningskapittelet vil naturlig nok delkonklusjoner trekkes fram. Plassering av Boko Haram i en global og/eller regional kontekst er også hensiktsmessig. Med det som bakgrunn diskuteres her hvilken trussel de faktisk utgjør, og for hvem. Studiens konklusjoner og eventuelle ubesvarte spørsmål for videre studier vil også trekkes fram her.

2 Teorigrunnlag & definisjoner

I denne delen av studien er det viktigste å legge teorigrunnlaget for analysen av Boko Haram. Det er ikke hensikten å dyp-dykke i alle definisjoner av terrorisme. Det er gjort utallige forsøk på å definere hva terrorisme er og hva det ikke er, og en grundig studie av alle begrepene knyttet til terrorisme er langt mer enn hva som kan dekkes her. Det er likevel på sin plass å gjennomgå sentrale beslektede begreper for på denne måten å definere hva terrorisme er, og ikke minst hva det ikke er. Dette kan være en krevende eksersis da definisjoner av fenomenet er svært mange og uenigheten i fagmiljøet er stor. I mylderet av litteratur om terrorisme har jeg derfor tatt utgangspunkt i Anders Romarheims anbefaling i artikkelen «Hva er terrorisme?» i boken «Akademiske perspektiver på 22.juli» (Romarheim, 2013). Her anbefales Bruce Hoffmans (2006) sin bok *Innside Terrorism* og Alex P. Schmid (2011) sitt store oppslagsverk *The Routledge Handbook of Terrorism Research*. Den første er langt mer lettlest og tilgjengelig bok enn den andre. Schmidts oppslagsverk har blant annet samlet over 250 definisjoner av terrorisme. Samtidig er norsk faglitteratur en naturlig del av denne studien og her vil Nordenhaug og Engene (2008) sin bok *Norge i Kamp Mot Terrorismen* og artikkelen til Anders Romarheim (2013) være hovedlitteratur. Etter en relativt krevende manøver gjennom begrepet terrorisme er det også på sin plass å stoppe opp ved begrepet opprør. Dette gjøres gjennom en mindre omfattende øvelse da dette begrepet er langt mindre omstridt men har klare assosiasjoner med terrorisme, og fordi opprør og terrorisme ofte kan opptre parallelt. En opprørsgruppe kan ty til terrorisme for å oppnå større oppmerksomhet. Definisjoner av opprør er hentet fra militærteoretikeren David Galula (2006) og understøttes av NATO doktrinen for COIN (CounterInsurgency) operasjoner (NATO, 2011). Videre skal dette kapittelet klarlegge valg av metode og hvordan kildematerialet er håndtert for å sikre kvalitet og etterprøvrbarhet for studien.

2.1 Terrorismens historie

Det finnes eksempler på forløpere til terrorisme både i form av oldtidens jødiske Zealots, og det de muslimske «Assassins» på 1100- og 1200 tallet (Pape, 2005). Terrorismen slik vi kjenner den i dag spores likevel ofte tilbake til den franske revolusjonens «røde terror» (Hoffman, 2006 s2; Obi, 2010 s59). Den gang mente man at terror og vold var et nødvendig onde for at demokratiet skulle overleve, og terror var en teknikk man brukte for å bidra til politisk endring og

fremveksten av demokratiet. Taktikker utviklet under revolusjonen spredte seg senere til hele Europa. Blant de første til virkelig å fokusere på å skape frykt og oppmerksomhet var den russiske gruppen Narodnaya Volya¹ (folkets vilje) grunnlagt i 1878. De plukket mål i overklassen og tsarfamilien, og gjennomførte blodige attentat mot de for å vekke en apatisk russisk befolkning. Deres viktigste og største operasjon ble også gruppens fall, da de gjennomførte en form for selvmordbomber-aksjon og drepte Tsar Aleksander II første mars 1881 (Hoffman, 2006, s5-6). Angriperne planla ikke å ta sitt eget liv, men omstendighetene og viljen til å gjennomføre drapet på tsaren førte til at dette ble utfallet. Man kan si at dette var mer et selvmordsoppdrag enn et selvmordsangrep. Distinksjonen mellom de to, slik vi oppfatter det i dag, er at selvmordsangrepet krever at angriperen må dø for å lykkes. Selvmordsoppdraget derimot er utformet slik at man ikke forventer å komme ut av oppdraget med livet i behold. Et selvmordsangrep vil dermed være å utløse sprengladninger festet på kroppen, eller fly et fly rett inn i en bygning. Et selvmordsoppdrag vil kanskje være å angripe en folkemengde med konvensjonelle våpen, men ikke ha en fluktplan når sikkerhetstyrker setter inn motangrep (Pape, 2005).

Når vi går fremover i tid finner vi at etableringen av den jødiske staten Israel etter andre verdenskrig, og med dette palestinerne tap av land, hadde stor betydning for utviklingen av terrorisme. Å etablere Jødernes stat i Palestina er beslutningen av de Europeiske seierherrene sammen med USA, stikker dypt i islamistenes intense hat mot Vesten (Wright, 2006, s23). Etter den første Arabisk – Israelske krig i 1949 ble palestinere drevet på flukt, og drømmen om å ødelegge jødene og Israel, og kunne flytte hjem, vokste i flyktningeleirene. Kort oppsummert kan dannelsen av grupper i disse leirene kobles direkte til dannelsen av Palestine Liberation Organization (PLO) (Hoffman, 2006, s65). PLO sitt mål var å få internasjonal oppmerksomhet, og samtidig ramme staten Israel. Mest kjent er deres operasjon under Olympiaden i München i 1972², hvor de tok israelske idrettsstjerner til gisler og fikk hele verdenspressens oppmerksomhet (Hoffman, 2006 s67). Etter denne operasjonen dannet også PLO et internasjonalt nettverk der de hadde forbindelser med lignende organisasjoner både i Europa, Afrika og Asia, og drev treningsleirer hvor flere terroristgrupper drev sin opplæring og trening (ibid).

Selvmords terrorisme av den typen som skremmer oss mest i dag, med kjøretøy ladet med sprengstoff, eller vester festet på kroppen som utløses på et marked, var tilnærmet ukjent for oss fram til 1980 (Pape, 2005). Den religiøst fundamenterte terrorismen som har vært fremtredende

¹ Også beskrevet som Narodniker – Narodnikene stiftet den revolusjonære gruppen Narodnaya Volya

² Utført av Black September Organization (BSO), en undergruppe til Fatah, som igjen er en del av PLO.

de siste ti til femten år kan sees i sammenheng med den iranske revolusjonen i 1979. Frem til da besto mange terroristorganisasjoner av venstreradikale, og bare to var religiøst fundamentert. I 1992 var 11 slike grupper religiøse, dog ikke bare knyttet til Islam (Hoffman, 2006 s85). For de shiamuslimske gruppene har Ayatollah Khomeinis retorikk vært bærende, og benyttes fortsatt i dag; «vi må bringe vår revolusjon til resten av verden» og utsagn om at den vestlige verdens inntrengen og dominans i andre deler av verden må kjempes mot av alle muslimske brødre med alle midler (ibid). Khomeini ledet den muslimske revolusjonen i Iran, fikk kastet sjahen fra makten, og var statsoverhode frem til sin død i 1989.

De gruppene vi skal se på i denne studien er muslimske salafister, en streng sunni-muslimsk tolkning av Islam. Sunni er den største retningen innenfor Islam. Al Qaida er primært en sunni-muslimsk organisasjon men bærer ekkoet av Khomeinis retorikk videre og forsterker den (Hoffman, 2006, s82). Senere i studien skal vi komme tilbake til fundamentalistisk muslimsk vranglære og *Takfirisme* som forklarer dette nærmere.

Forskjellene mellom Sunni og Shia er i utgangspunktet ikke større enn forskjellen mellom katolikker og protestanter i kristendommen, og den viktigste uenigheten var egentlig hvem som var den rettmessige arvtager etter Profetens død (Koranen.no, 2012). I de Persiske områdene er Shia dominerende og Sunnibefolkningen er underordnet, men i resten av den muslimske verden er Sunni dominerende.

I denne sammenheng er det grunn til å poengtere at det naturligvis ikke bare er muslimske grupper som tyr til terrorisme. I USA finnes det eksempelvis kristne fundamentalister som kan være villige til å ty til vold for å oppnå oppmerksomhet, og i Myanmar ser vi i disse dager at voldelige buddhister bruker vold mot landets muslimske befolkning. Likevel har vi over det siste tiåret sett at det er Jihadistene, med Al Qaida som moderorganisasjon, som har brukt terrorisme i utstrakt grad i sin kamp mot Vesten.

Myndighetenes utfordring i forhold til å håndtere og reagere på både opprør og terrorisme er å tilpasse responsen til den faktiske hendelsen. Ofte reagerer staters maktapparat med både politi og militære styrker på denne typen hendelser, og responsen er ofte overdrevent voldelig i forsøket på å ta den eller de som sto bak. Dette utnyttes av disse grupperingene til å vise de uskyldige sivile myndighetenes «sanne voldelige natur».

2.2 Å definere terrorisme

Behovet for en klar og tydelig definisjon av terrorisme har i lang tid vært påtrengende for både statsapparat verden over og for forskningen. Grunnen er i sin enkleste forklaring at det ville vært

lettere å håndtere om man kunne si klart «dette er terrorisme» uten å tvile, og samtidig kunne si hvem som er terroristen (Schmid et al, 2011, s44). I dette kapitlet blir oppgaven å definere hvordan studiens forståelse av begrepene henger sammen og naturlig nok svare på hva terrorisme er. For å kunne svare på det spørsmålet må det motsatte « hva er ikke terrorisme?» også besvares gjennom avgrensinger mot nært beslektede begreper. Gjennom disse to spørsmålene skal definisjonen for denne studien da kunne legges premisset for analysen. For å kunne utføre en grundig analyse av Boko Haram er det også grunnleggende, som i terrorismeforskningen for øvrig, å forsøke å drøfte årsakene til terrorisme (Bjørngo, 2005). Iselin Nordenhaug og Jan Oskar Engene påpeker at vage og vide definisjoner av terrorisme kan føre til urettmessig kriminalisering av legitim politisk protest, og frigjøringsbevegelser (Nordenhaug og Engene, 2008, s14). Og i denne studien er dette et viktig poeng da meningen er å forklare hva Boko Haram faktisk er, en terroristorganisasjon eller mer legitime opprørskjempere.

Selv om det forekommer bruk av begrepet politisk terrorisme i faglitteraturen, kan hovedvekten av litteraturen tolkes som at terrorismens natur er politisk betinget, og voldshandlingene er ment å tale sitt tydelige språk for en bestemt sak, dermed blir uttrykket politisk terrorisme å betrakte som en over-presisering av terrorisme, videre i studien omtales derfor terrorismen underforstått at den er politisk, og en av flere former for politisk vold. Debatten innenfor forskning og faglitteraturen om terrorisme har hatt en lang og kronglete vei. Alex Schmid (2011) skriver under «the definition of terrorism» (s39) at mer enn sytti år etter at League of Nations først foreslo en juridisk definisjon av terrorisme er en enighet mellom stater og aktører enda ikke nådd. Dette indikerer at det å finne en klar og tydelig definisjon som studien kan bygge på er krevende, da de definisjoner som allerede finnes også er delvis motstridende.

Det er også viktig å skille bruken av begrepet terrorisme innen politikk og media fra faglitteraturens bruk av det samme. I Nordenhaug og Engene (2008) sin bok «Norge i kamp mot terrorisme» diskuteres dette i kapittel 2 (s15) i sammenheng med hva de definerer som terrorisme, og de fremhever at det i politisk retorikk kan være fristende å bruke terrorisme om politiske grupper man ønsker å sette merkelapp på. Det finnes beviselig motstridende oppfatninger i fagmiljøet om hva terrorisme virkelig er og hvilke mål denne har, og bringer vi inn medias omgang med begrepet blir bildet enda mer uklart. I den vestlige mediehverdagen, og innen politikken, er omgangen med begrepet i beste fall lite konsistent og gjerne ukritisk. Dette kan man se gjennom uttalelser i media om dataterrorisme og narkoterrorisme (Nordenhaug og Engene, 2008, s15). Når vi vet at begrepet i disse dager gjerne medfører en sterk negativ assosiasjon er det viktig at denne studien benytter terrorismebegrepet faglig korrekt og ikke

fanges av populistisk omgang med begrepet. Vi skal ikke bruke mer tid på slik bruk av terrorisme, men holde fokuset mot faglitteraturen. Likevel er det viktig å huske at media har en viktig rolle for terroristen. Det er media som sprer terroristens budskap, og terrorister designer sine operasjoner for å få medias oppmerksomhet, for på denne måten å treffe sitt virkelige publikum (Hoffman, 2006, s198). Hvorfor terrorisme er så vanskelig å definere kan ha sin naturlige forklaring i at den som definerer begrepet kan ha politisk vinning eller makt som baktanke for definisjonen. For eksempel kunne Norge fremstå som troverdige fredsmeklere på Sri Lanka da vi ikke definerte Tamiltigrene som terrorister selv om EU gjorde det (Romarheim, 2013, s33), og i Libya under opprøret og luftkampanjen i 2011 så vi at Gadaffi definerte opprørsstyrkene som terrorister i et håp om å kunne håndtere situasjonen internt. I de neste avsnittene trekkes definisjoner som er forskningsbaserte frem for å danne det videre grunnlaget for studien.

Bruce Hoffman mener at den klare svart hvitt definisjonen ikke er avgjørende. I «Inside terrorism» lanserer han karakteristikkene som skiller terrorister fra andre typer kriminelle og paramilitære, og terrorisme fra annen kriminalitet og irregulær krigføring. Oversatt til norsk er disse karakteristikkene (Hoffman, 2006, s40);

- *Ufravikelig politisk i mål og motiver*
- *Voldelig eller, minst like viktig, trussel om vold*
- *Designet til å ha utstrakte psykiske konsekvenser langt forbi de umiddelbare ofrene*
- *Utført enten av en organisasjon med kommandoapparat eller cellestruktur (uten uniform eller kjennetegn) eller av individer eller små samlinger av individer som er motivert, influert eller inspirert av ideologiske mål, eksisterende terroristbevegelser eller karismatisk ledelse*
- *Utført av sub-nasjonal gruppe eller ikke statlig enhet (ibid)*

Som vi skal se i det etterfølgende er både Schmid (2011) og norske terrorisme-forskere nærme Hoffman i forståelsen av hva terrorisme er. Til sammen skal disse bidra til en definisjon studien vil bygge analysen på.

En bred definisjon av terrorisme kan være «voldsbruk som med overlegg rammer sivile i den hensikt å skape en effekt på andre» (Nordenhaug og Engene, 2008, s15). Terrorismen har politiske mål og budskap. Oppmerksomheten voldsbruken skaper brukes til å spre budskapet, og opprettholde en form for maktbalanse gjennom frykten for nye voldshandlinger. Målgruppen for en terrorists handlinger er ofte en annen enn den som rammes av angrepet (Hoffman, 2006, s40; Obi, 2010 s59). Dette i den hensikt å opprette eller opprettholde frykten i den målgruppen man vil påvirke til politiske endringer.

Terrorisme kan også sees på i relativist perspektivet; «det en oppfatter som terrorist oppfatter en annen som en frihetsforkjemper» sier et kjent ordtak. En tolkning av terrorisme vil dermed kunne være at dette er politiske handlinger for angivelig å rette opp urettferdighet. Dette kan være en mer utbredt holdning og gyldig definisjon der konflikt- og voldsnivået er høyt. Slik at man kan havne i en situasjon der vestlige definisjoner grupperer opprør mot et urimelig regime som terrorisme. Denne distinksjonen må være med videre i denne studien.

Andre vil igjen hevde at det er u hensiktsmessig å definere terrorisme som noe annet enn ulegitimert bruk av makt mot uskyldige sivile, og at det gir ingen mening å forsøke å definere det dypere enn det (Hailu, 2010, s44). Senere i dette kapittelet skal vi se at terrorismens natur inneholder så mye mer enn bare voldsbruken mot uskyldige sivile, og en slik definisjon blir dermed for smal og uten en grunnleggende forståelse for hva terrorisme egentlig er.

I 1976 definerte US Task Force terrorisme som en teknikk, og en måte å engasjere seg i en spesifikk form for kriminell aktivitet for å oppnå spesifikke mål (Schmid et al, 2011, s110). Dette kan anses for å være en snever definisjon som kanskje hadde til hensikt å skape en bevissthet internt i militære formasjoner for at terrorisme er noe annet enn regulær krigføring. Den blir lite dekkende i dag, men viser at man i lang tid har forsøkt å definere terrorisme på forskjellige nivå.

Anders Romarheim (2013) tar utgangspunkt i Bruce Hoffman sin definisjon av terrorisme og trekker ut fire spesielt meningsbærende ord; vold, politikk, frykt og strategi/trusler (s33). Videre hevder han at dersom en handling ikke har disse elementene er det heller ikke terrorisme man står ovenfor. En setning av disse elementene vil dermed kunne bli; «[...] *terrorisme er en voldelig, politisk fryktspredende strategi*»(ibid). Videre peker artikkelen på at det er uenighet om hvorvidt en stat kan utføre terrorisme eller ikke, noe forfatteren mener en stat ikke kan. Dette aktørspørsmålet skaper en interessant diskusjon i seg selv og når man i tillegg tar med spørsmålet om hvem terrorisme utføres mot kan bildet bli komplekst, og dette må avklares for den videre studien.

Dersom man først ser på hvem som utfører terrorisme sier Schmid (2011, s87) at dette utføres av «[...] *individual perpetrators, small groups, diffuse transnational networks as well as state actors or state-sponsored clandestine agents*[...]». Altså mener Schmid at «state-actors» kan utføre terrorisme, men sier ikke at det er stater i seg selv. Likevel kan dette forstås som byråer eller grupper tilhørende statens maktapparat, og at disse på vegne av staten utøver terrorisme. Tidligere i kapittelet så vi Bruce Hoffmans karakteristikk av terrorisme og her fremholdes at terrorisme utføres av ikke-statlige aktører. Nordenhaug og Engene (2008) diskuterer temaet

statsterrorisme og opprørsterrorisme (s16) og definerer statsterrorisme til å være voldsbruk en stat retter mot egne innbyggere. Opprørsterrorisme er det en ikke-statlig aktør utøver som tilfeldig politisk vold (ibid). Dette viser at det er motsetninger i forståelsen av terrorisme og at det er nødvendig å konkretisere forståelsen for det videre arbeidet i denne studien. Gitt at flere av primærkildene holder fram at stater ikke utfører terrorisme, og at denne studien skal avdekke Boko Haram som ikke-statlig aktør sine ambisjoner, vil det i det etterfølgende være naturlig å definere at terrorisme utføres av ikke-statlige aktører.

Det neste spørsmålet som det her må tas stilling til er altså hvem terrorisme utføres mot. Tidligere har vi sett at både Hoffmann (2006) og Romarheim (2013) har påpekt at terrorisme har psykologisk effekt og er fryktskapende gjennom bruk av voldshandlinger. Videre sier Hoffmann (s40) at frykten terroristen skaper har den hensikt å skremme og påvirke politiske parti, regjeringer eller opinionen, slik at terroristen oppnår en form for makt. Romarheim (2013) påpeker at de som rammes er ikke-stridende eller sivile, og at terroristens ønske er å utøve makt. Gjennom sine voldshandlinger ønsker altså terroristen å påvirke sine mål til å gjøre noe de ellers ikke ville ha gjort. Schmid (2011, s86) fremhever det samme som de to nevnte, nemlig at de som rammes er sivile, eller ikke-stridende, og at hensikten er å oppnå psykologisk effekt på en part eller flere i en konflikt. Bruken av ikke-stridende og sivile hos primærkildene indikerer at terrorisme er aktivitet som befinner seg i grensegangen mellom krigstilstand og fred. Det kan ofte være slik at terroristen mener han er i krig, men ikke verden rundt han. Jihadistenes hellige krig mot vesten er et meget godt eksempel i denne sammenheng. Altså er det voldsbruk som med overlegg rammer sivile, eller ikke-stridende, for å skape effekt på andre (Nordenhaug og Engene, 2008, s15). Disse «andre» man da skal skape effekt på med en voldshandling på sivile kan forstås som makthavere.

Makthavere i en sammenslutning av stater (EU, FN), eller staters regjeringsapparat og styresett. Noen vil også hevde at det er målet å skape en gjennomgående frykt i opinionen generelt for at denne i sin tur påvirker politikerne til beslutninger de ellers ikke ville tatt (Hoffman, 2006). Men kan også terrorisme rettes mot store firma, eller organisasjoner? Det hender men er sjeldnere da terrorismens voldelige natur er politisk, som nevnt tidligere. En operasjon kan selvsagt rettes mot et stort selskap og ha store implikasjoner på selskapet, men terroristoperasjoner vil alltid skape behov for bruk av diplomati og/eller sikkerhetsstyrker og dermed også politiske beslutninger. Seneste eksempel på en slik sak var det nevnte angrepet og den påfølgende gisselsituasjonen på gass-anlegget i Algerie. Angrepet var rettet mot store olje og gass-selskap men politiske beslutninger preget både gisseltagernes krav og involverte lands regjeringer etter det første

sjokket. Dermed kan man trekke med videre at terrorisme i stor grad rettes mot stater, og det sivile samfunn. Videre i studien vil det dermed forstås at all terrorisme rettet mot å påvirke makthavere til å gjøre noe de ellers ikke ville gjort, og/eller påvirke den generelle opinionens frykt til å oppnå tilsvarende effekt på makthaverne.

Alex P. Schmid (2011) lister opp over 250 forskjellige, og til tider sprikende, definisjoner av terrorisme, og hans konklusjon er at det er vanskelig å finne konsensus rundt begrepet både mellom stater i form av en juridisk definisjon, og i academia (Schmid et al, 2011 s87). Videre peker han også på at denne ene definisjonen av et begrep kanskje ikke er avgjørende for videre forskning og vår forståelse. De delte meninger om terrorisme føyer seg inn i rekken av begreper som ikke lar seg definere etthundrede prosent i samfunnsvitenskapen. «Hadde definisjonen vært avgjørende i seg selv» sier Schmid «ville vi ikke hatt noen hendelser med tortur, folkemord eller krigsforbrytelser»(ibid).

Hva skiller så disse karakteristika fra for eksempel politisk vold og terror som nært beslektede begrep, og hva er det som ikke er terrorisme.

Terror er det nærmest beslektede og kan fort oppfattes som ombyttbart med terrorisme. Terror er et bredere begrep, og terrorisme kan betraktes som en form for terror (Romarheim, 2013, s36). Terror er gjerne betegnelse på både ekstrem frykt og på det som kan utløse slik frykt. Å terrorisere er å skape denne frykten ved å utføre redselshandlinger eller ved ren trussel om slike handlinger. Er en slik frykt og slike handlinger organisert av makthavere snakker vi gjerne om et terrorregime. De som oppfattes som regimemotstander risikerer henrettelse eller represalier mot sine nærmeste, som for eksempel under okkupasjonstiden i Norge. Et slikt regime har heller ingen interesse av å ha stor medieoppmerksomhet rundt sine voldshandlinger, noe som skiller seg vesentlig fra terroristers interesse for mediedekning.

Politisk vold kan beskrives som den vold som utøves som ledd i en politisk strid mellom personer, grupper eller nasjoner. Her kan det skilles mellom den vold en opposisjon benytter som attentater til mer omfattende og planlagt voldelig revolusjonsvirksomhet. Den andre siden av politisk vold man snakker om er makthavernes bruk av voldsmakt. Dette er det aksept for i form av at nesten alle stater holder seg med et militærvesen for å kunne bekjempe en annen stat inntrenging, og slik avskrekke andre fra å utøve vold mot egen stat. Det er mindre akseptert å utøve vold mot sine egne borgere. Makthavere som utøver brutalisert vold mot sine borgere er gjerne det vi betegner som et skrekkelde. Eksempler på dette kan være situasjonen i Syria i dag eller i Stalins Russland. Likevel er det jo slik at alle stater har en viss «tillatelse» til å utøve vold mot egne innbyggere dersom det dreier seg om for eksempel politioppgaver.

Med utgangspunkt i Romarheims liste (2013, s37) skal vi nå se på andre begreper som har en viss assosiasjon med terrorisme, men som ikke er terrorisme. Disse er sabotasje, organisert kriminalitet, geriljakrig eller borgerkrig og krigsforbrytelser. Sabotasje er voldsaktivitet som tar sikte på å ødelegge en motstanders operasjoner eller kampanje gjennom å ødelegge eller forstyrre infrastruktur, uten å ønske å ta sivile liv. Å sprengte en toglinje slik at tog ikke kan passere vil være sabotasje, mens terroristen ville ha sprengt toget med passasjerene i.

Organisert kriminalitet er som vi skal se senere i studien knyttet sammen med terrorisme. Terrorister kan delta i organisert kriminalitet for å finansiere sin egentlige aktivitet, men organisert kriminalitet i seg selv har kun økonomisk vinning som mål, og de kriminelle ønsker vanligvis ingen oppmerksomhet rundt sin virksomhet. Disse er heller ikke voldelig i utgangspunktet men bruker vold som middel for å sikre egen profitt.

Geriljakrig og borgerkrig er tema studien også må ta hensyn til i analysen av Boko Haram. Med geriljakrig forstås i denne sammenheng selvstendige små grupper eller avdelinger som fører krig bak fiendens linjer eller i områder fienden har okkupert. Geriljagrupeer kan også betegnes ved at deres operasjoner primært retter seg mot statens sikkerhetsstyrker og at deres tilhold gjerne er i utilgjengelige terrengområder, samt at de innehar en viss grad av territoriell kontroll. De har gjerne stor utholdenhet og er villig til å kjempe i små forband over tid for å vinne fram. Dersom en geriljagruppe vokser seg sterk og tilføres, eller tilegner seg, økt kapabilitet kan konflikten skifte over mot borgerkrig, og dermed mer regulære operasjoner. FARC i Colombia er en typisk geriljagruppe.

Med borgerkrig forstås en type konvensjonell krig der interne grupper er relativt likestilte og gjerne kriger om den politiske makten i et land, eller også om løsrivelse for en del av et land. Det kan også være en konflikt mellom den sittende regjering og en opprørsgruppe. Eksempler på dette kan være Biafra-krigen i Nigeria (1967), eller krigene på Balkan på 90-tallet. I motsetning til statskupp eller opprør forutsetter en borgerkrig at partene kan utføre reelle militære operasjoner og ha en form for kampanjeplan med en relativt tydelig slutt-situasjon. I en borgerkrig er mengden krigsforbrytelser i mange tilfeller fremtredende. Dette vises i konflikten i Syria i dag og var fremtredende under konflikten på Balkan på 1990 tallet. I Rwanda ble nedsablingen av og forbrytelsene mot uskyldige ikke-stridende så voldsom at det karakteriseres som et folkemord. Med krigsforbrytelse forstås forbrytelser mot de internasjonalt anerkjente lover og sedvaner som gjelder for konvensjonell krig, som folkeretten og internasjonale avtaler, krigsforbrytelser kan begås både av militært og sivilt personell.

Det er naturlig å oppsummere underkapittelet og dra med noen konklusjoner til en definisjon. Her har vi sett at forskningen ikke er entydig om hva som er den beste definisjon av terrorisme, og sannsynligvis vil denne enigheten heller aldri komme. Samtidig vet vi at terrorisme er et retorisk betent begrep, og at omgangen med begrepet er relativt lite konsistent. Dermed er det viktig og ikke fanges av populistiske utsagn når man skal konstruere en definisjon. Det er også belyst at norske forskere som refereres til i denne studien ikke står langt fra hverandre i sine oppfatninger og at disse igjen heller i retning av Hoffman (2006) sine karakteristikk. Noen nært beslektede begrep til terrorisme er også redegjort for. Studiens definisjon av terrorisme kommer som et resultat av denne eksersisen;

Terrorisme er en ikke-statlig aktør sine voldshandlinger, eller trusler om disse mot ikke-stridende og sivile i den hensikt å spre frykt i opinionen og hos makthaverne for å oppnå oppmerksomhet om en politisk sak. Frykten skal bidra til politisk kursendring.

Det siste spørsmålet det er nødvendig å stille seg etter denne gjennomgangen er om terrorisme er en taktikk, teknikk eller en strategi? Gitt at terroristene alltid har mål om politisk kursendring må terrorisme være en strategi, og må sees mer spesifikt på som en fryktspredende strategi (Romarheim, 2013, s33). Det er avgjørende at forståelsen av mekanismene terroristene utnytter for å spre frykt er på plass. Den ene voldelige aksjonen er like mye en trussel om at nye voldsaksjoner kommer til å utføres om terroristens krav ikke innfris, og slik blir en terrorkampanje til.

2.3 Å definere opprør

Her er faglitteraturen mer samstemt enn i tilfellet terrorisme. Militærteoretikeren David Galula var tidlig ute med å systematisere tanker om den militære rollen i å bekjempe et opprør, og disse tankene er grunnlag for NATO sine doktriner på feltet opprørsbekjempelse³. David Galula var fransk offiser uteksaminert fra Saint Cyr i 1939, og oberstløytnant med erfaring fra franskmennenes opprørskriger i Afrika da han skrev boken *Counterinsurgency Warfare: Theory and Practice* i 1964 (Galula, 2006, vii). Galula (2006) omtaler *incurgencies* og *revolutionary wars* som det vi karakteriserer som opprør i dag. Han trekker paralleller til Clausewitz og sier oversatt til norsk at; «opprør er jakten på en gruppering sin politiske overbevisning, innenfor ett land, med alle midler». Det er altså ikke videreføring av politikk med andre midler, som Clausewitz betegnet krigen, fordi opprøret kan starte lenge før volden og krigen starter (Galula, 2006, s1).

---

³ Også US Army FM 3-24 Counterinsurgency (2006) og David Kilcullens *The Accidental Guerilla* (2011) har influert NATO doktrinen

I NATOs doktrine defineres opprør (insurgency) på denne måten;

The actions of an organized and often ideologically motivated, group or movement that seeks to effect or prevent political change of a governing authority within a region[...] through use of violence (NATO, 2011).

Galula (2006) og NATO (2011) er enige om at opprør er en politisk voldelig aktivitet, og på den måten ligner det terrorisme, men den innlysende forskjellen ligger i at opprør er knyttet til et område (Galula) eller territorium (NATO) i motsetning til terrorismen. Videre vet vi at terrorister gjerne er ute etter oppmerksomhet om sine operasjoner, det er ikke alltid ettertraktet for opprørerne. Opprør er gjerne bygget på en relativt omfattende støtte hos lokalbefolkningen. For analysen av Boko Haram vil studien bruke NATOs definisjon av opprør.

2.4 Årsaker til terrorisme og opprør

Årsakene til terrorisme er meget komplekse og det finnes kanskje ingen enkel forklaringsmodell på fremvekst av terrorisme. I denne delen er det ikke mulig å drøfte alle tenkelige vinklinger på hvorfor terrorisme oppstår, men hensikten er å kunne ta med denne drøftingens essens videre til analysen av Boko Haram.

En populær påstand er gjerne at fattige unge menn tyr til vold for å bli hørt og at dette er hovedgrunnen til at terrorismen har grobunn. Det er følelsen av urett og fortvilelsen over ikke å bli hørt som medfører at terrorismen får gro. Denne påstanden er sannsynligvis begrunnet i at vi ser at terrorismen i dag ofte utspringer fra fattige kår, men terrorismen har som vist i 2.1 en lang historie. Ser man tilbake til 1970 og 80 tallet i Europa vil fattigdoms-påstanden være vanskelig å legitimere, selv om det kan hevdes at disse terroristene tok de fattiges ståsted ved å kjempe for ekstrem sosialistisk utjevning. Den gang ble terroristceller dannet av unge venstreradikale (Hoffman, 2006). Disse ville gjerne fremtvinge et kommunistisk styresett, og flere unge kvinner hadde sentrale roller i disse cellene. Mange venstreradikale kom gjerne også fra middelklassen og kunne ikke kategoriseres som fattige og uten framtidsutsikter.

Andre vil hevde at systematisk undertrykkelse og diskriminering er hovedårsaker til at terrorismen vokser. Dette kan synes som en mer sannsynlig forklaring, men bare om man setter disse faktorene i en større sammenheng (Romarheim, 2013). Og en kombinasjon av de nevnte faktorer er ikke uvanlig.

Mennesker som tyr til terrorisme som sitt politiske virkemiddel må gjennom en radikaliseringsprosess⁴ (Schmid et al, 2011, s217-219). Flere har konstruert modeller for denne prosessen og fire til seks steg er beskrevet som stegene i en slik prosess. Alle begynner med en selvransakelsesprosess der individet finner at han eller hun har opplevd dyp urett, og skylden for denne uretten plasseres. Gjennom flere former for indoktrinering eller ideologisk overbevisning ender modellene med at individet ser det som sin plikt å utøve vold mot ikke-stridene uskyldige sivile for å bidra til politisk endring og stoppe det som oppleves som urett. Dette skal også gi individet en form for hevn eller oppreisning i forhold til den urett som avdekkes i første steg av prosessen (ibid).

I forskningen skilles det gjerne mellom religiøs-, selvmords-, ny-, og venstreradikal terrorisme. Denne kategoriseringen er nyttig for en analyse av spesifikke hendelser, men om meningen er å peke på hva som kan karakteriseres som generelle grunner til terrorisme bør denne delingen holdes utenfor, og det kan dermed synes som en håpløs oppgave å peke ut hva som er årsaker til terrorisme, men det finnes litteratur man kan støtte seg på for å kunne ta med relativt håndgripelige årsaksforklaringer til en analyse i denne studien. Tore Bjørgo (2005) oppsummerer i boken *Root Causes of Terrorism* fjorten punkter som på mange måter favner flere av poengene nevnt i dette kapitlet. Disse er årsaker som mangel på demokrati, svake & kollapsede stater, hurtig modernisering, ekstreme ideologier, historisk aksept av politisk vold, hegemoni og ujevn maktfordeling, illegale og korrupte makthavere, stormakts støtte til illegitime regjeringer, undertrykking av kolonimakter, diskriminering grunnet etnisk eller religiøs tilhørighet, klasseskiller makthaverne ikke adresserer, tilstedeværelse av karismatiske ideologiske ledere og utløsende hendelser (Bjørgo, 2005, s258-260). Selv om disse punktene tar for seg flere aspekter som kan forklare hvorfor terrorisme oppstår er den ikke dekkende for alle tenkelig forklaringer. Og samtidig kan de samme årsaker forklare at opprørsgrupper oppstår, men hos disse vil radikaliseringsprosessen være annerledes. Det er gjerne slik at enhver terrorist- eller opprørsgruppe oppstår som følge av ulike årsaker, men for denne studien, og for analysen av Boko Haram er essensen å klarlegge at det finnes ingen absolutt forklaring på hvorfor de har dukket opp men at punktene til Bjørgo (2005) kan brukes som en rettesnor ved inngangen til analysen senere i studien.

---

⁴ Radikalisering kan defineres som en prosess der en person i økende grad aksepterer bruk av vold for å nå politiske mål (PST, 2012, <http://www.pst.no/blogg/radikalisering/>)

Konklusjonen må likevel være at slike grupper, enten det dreier seg om opprør eller terrorisme, gjerne springer ut av at individer eller grupper har oppfattet en urett begått mot seg. Hva denne oppfatningen av urett grunner i har ulike årsakssammenhenger.

2.5 Analysedesign

Studien er gjennomført ved å danne teorigrunnet ut ifra en definisjon av terrorisme og en definisjon av opprør. Det analytiske rammeverket i studien er delt inn etter fem operasjoner Boko Haram har gjennomført. Boko Haram har utført voldelige aksjoner og at de er en ikke-statlig aktør, men som vi har sett av teoribakgrunnen tidligere er dette felles for opprørsgrupper og terrorister.

De fem operasjonene settes opp mot fire faktorer. Faktorene skal skille om operasjonene er handlinger terrorister ville utføre, eller om operasjonene er del av et mer legitimt opprør mot styremaktene i landet. Faktorene er utledet fra definisjonene av opprør og terrorisme;

(1) er de **fryktspredende** handlinger eller søker de økt støtte i befolkningen, (2) om målene er sivile, ikke-stridende, eller mer **legitime mål**, (3) om de følges opp av **budskaper i media** som skal forsterke frykten i opinionen eller ikke, og (4) hvilke **våpentyper** og **aksjonsform** som nyttes. Angrep med konvensjonelle våpen og små improviserte sprengladninger (Improvised Explosive Device – IED) rettet mot legitime mål er opprørstaktikk, mens spektakulære sprengninger rettet mot illegitime mål er terroristens strategiske handling for å generere oppmerksomhet.

Videre i analysen av Boko Haram er det naturlig å benytte empiri fra kapittel tre for å kunne sammenligne operasjoner og utviklingen av organisasjonen. Er det slik at Boko Haram utvikler seg i den ene eller andre retningen vil det som avdekkes i kapittel tre kunne bidra til å se likheter, ulikheter og nettverkstilhørigheten.

3 Afrika & Terrorism

Som beskrevet i introduksjonen har hendelser i nord- og vest-afrikanske stater og i Maghreb den senere tid aktualisert dette temaet. Maghreb er berberfolkets område nord i Afrika, og beskrevet geografisk som området vest for Nilen og nord for Sahara. Området er i dag definert som landene Marokko, Algerie, Tunisia, eventuelt også Libya. Noen vil også inkludere Vest Sahara og Mauritania i Maghreb, og andre igjen definerer det som Marokko alene. I denne studien omfatter Maghreb for det etterfølgende alle de seks nevnte stater da dette danner et sammenhengende belte fra og med Libya i øst til og med Mauritania i vest.

Et annet områdenavn er Sahel. Med dette forstås i denne sammenheng det tørre savannebeltet sør for Sahara. Selv om det finnes forklaringer på at dette kan både være nord og sør for ørkenen er den vanligste referansen til området sør for Sahara.

At det skal finnes sterke bånd mellom de forskjellige terrorist- og opprørsorganisasjonene i disse områdene er ikke alle forskere enige i. Morten Bøås advarte for eksempel på et seminar i Oslo i januar 2013 mot å flette sammen et overordnet Al Qaida nettverk for hele Nord- og Vest-Afrika, fra Libya til Boko Haram i Nigeria. «Dette er konspirasjonsteori» sa Bøås den gangen (Johansen, 2013). På den annen side hevder forskere både ved RUSI og IISS at det over det siste året har blitt klart at Al Qaida står sterkt i regionen og fletter mange av disse gruppene sammen (Soria, 2012; Nicoll & Delaney, 2012). For å komme nærmere en forståelse av om Boko Haram kan kobles mot dette nettverket, eller om de står alene i en opprørskamp mot Nigerias styresmakter, skal vi i dette kapittelet se på fremveksten, utviklingen og Al Qaida tilknytningen til andre grupper i regionen. Innledningsvis er det naturlig å bruke litt tid på noen historiske trekk ved Afrika som kan forklare fremveksten, og revitaliseringen, av islamister i Al Qaida rammen. Videre vil studien diskutere det «nye kappløpet i Afrika», og se hvilke implikasjoner stormaktens rolle kan ha for Afrikas evne til å kontrollere den internasjonale og regionale terrorismen.

I hoveddelen av dette kapittelet redegjøres det for de to mest kjente terroristbevegelsene i Afrika, Al Qaida i Islamsk Maghreb og Al Shabaab i Somalia, og Al Qaida moderorganisasjonen, samt Tuaregopprøret i Mali. Deres opprinnelse, utvikling og operasjonsmønster, nettverk og støtte er av interesse for å forstå terrorlandskapet. Hensikten er lettere å kunne se om dette er trekk som kan finnes igjen i studiens hoved objekt - Boko Haram.

Litteraturen studien støttes av bærer preg av å være skrevet av amerikanske og europeiske forskere, og de afrikanske forskerne som nyttes har også sterke bånd til institusjoner i USA og Europa, og har gjerne gått sin utdanning ved universiteter i USA og Europa.

Til slutt i kapittelet vil et sammendrag av faktorene fra denne delen være naturlig. Hensikten er å trekke med de viktigste lærdommene videre til kapittel fire, og analysen. I tillegg vil hvorvidt man kan se tydelige koblinger mellom ulike aktører i regionen være naturlig for senere å kunne analysere om Boko Haram er en del av et slikt nettverk.

3.1 Historie og Stormaktsinteresser

Begge disse faktorene er interessante som rammeverk for dagens situasjon i Afrika generelt. Ved å sette disse to sammen med Bjørgos fjorten grunner til terrorisme er målet å skape en

forbindelse mellom historien, stormaktene og mulige årsaker til hvorfor grupper som AQIM, Al Shabaab og Boko Haram får vokse fram og rekruttere nye medlemmer.

Historien: Den historiske konteksten i Afrika kan være med å forklare en del av utfordringene med porøse grenser, vanstyre og korrupsjon. Tilbake i tidlig middelalder var Afrika et kontinent bestående av mange mindre stater, og stammesamfunn. Disse var gjerne velutviklede både politisk og handelsmessig ved europeernes inntog på slutten av middelalderen. Under koloniseringen av Afrika ble disse gamle styreformene og statsdannelsene marginalisert og satt ut av funksjon. Dels foregikk dette gjennom brutal vold og krig, men også dels gjennom en overbevisning om at europeiske bosettere kunne og visste bedre enn den lokale afrikanske befolkningen.

Den tradisjonelle afrikanske staten skriver Alem Hailu om (2010), og fremholder at forskning på statsdannelser i Afrika viser at lenge før kolonitiden bar disse preg av demokrati, fred, velstand og kontinuitet for befolkningen som holdt over lange historiske perioder (s32). Vi vet at gamle stater som Egypt, Etiopia og Nubia hadde velstrukturerte samfunn som genererte nyskaping og fruktbart land og at betydelige statsdannelser eksisterte fra 1200-1300 tallet i det vestafrikanske skogbeltet sør mot Guineabukta. Det ble handlet i elfenben og slaver allerede før år 1000, men etter hvert skiftet dette over til kobber og gull som de viktigste varene.

De religiøse motsetningene har også skapt grobunn for uro. Islam spredte seg som en følge av handelen med Araberne. Dette ble ansett som en religion for handelsfolk og herskere. I dag har Afrika 27 % muslimer, og alle afrikanske stater har en muslimsk befolkning (Bangura, 2010, s104). I tidlig middelalder var Islam en voksende religion. Gjennom kolonitiden og misjoneringen vokste også kristendommen på kontinentet, for selv om kristendommen var den første av de store religionene var den ikke utbredt. For områdene som dekkes i denne studien er det hovedsakelig den Sunni-muslimske tro som er gjeldende.

Man kan altså trekke den konklusjonen at det var høy grad av statsdannelser og handelsrelasjoner som fungerte godt i Afrika da Europeerne virkelig satte i gang sine oppdagelsesreiser på 1400 tallet, og «oppdaget» både Afrikas rikdom og ressurser.

Det er derfor naturlig å reflektere over hva som stanset denne utviklingen og ledet kontinentet inn i en lang periode med despoter, undertrykking og vanstyre. Som for eksempel General Mohamed Said Barres militærregime i Somalia på 1970- og 80-tallet. Selv om militærdiktaturene er i mindretall nå, er dessverre svake stater med porøse grenser dagens fasit over store deler av kontinentet. Den arabiske våren, piratjakt, menneskesmugling, den vedvarende konflikten i

Somalia og situasjonen i Mali og Algerie den senere tid er vitnesbyrd om dette. Dagens situasjon og utviklingen etter kolonitiden står med andre ord i sterk kontrast til de velutviklede samfunn som så dagens lys under middelalderen.

Kolonitiden bar også preg av en voldsom utnyttelse av ressursene i Afrika og den viktigste ressursen – mennesker – ble utsatt for en utstrakt slavehandel. Ikke bare av europeere, men også den arabiske verden tappet Afrika for mennesker gjennom utstrakt slavehandel. Bøsetninger og okkupasjon av land var også en viktig del av den europeiske erobringen av Afrika. Først og fremst for å sikre seg handelsvarer, og for å sikre tilgangen til afrikanske naturressurser. Disse årene med til dels brutale kriger og undertrykkende styre endret de fleste afrikanske staters utvikling radikalt, og de ble påtvunget landegrenser, etnisk sammensetning og styresett i avkolonialiseringen som også kan bidra til å forklare dagens situasjon.

Etter kolonitiden har mange stater, deriblant Nigeria, vært utsatt for en mengde militærkupp. Dette har medført voldsregimer, ulik fordeling, korrupsjon, maktutnyttelse og indre uro over tid. Dette gir gjenklang i dag, selv om mange av disse statene har en form for demokrati

Dermed finnes store landområder som ikke er godt kontrollert, og passering av grenser kan foregå helt ubemerket. Islamister som vil utøve trening og forberedelser for aksjoner har dermed områder de kan benytte relativt fritt. Videre har mange unge opplevd voldsregimer i hele barndommen, og har lite framtidsutsikter, som gir en kortere vei inn i radikaliseringsprosessen. Ved å se på flere av Bjørgos (2005) fjorten hovedgrunner for terrorisme (s258-260) som mangel på demokrati, svake & kollapsede stater, ekstreme ideologier, historisk aksept av politisk vold, ujevn maktfordeling og diskriminering grunnet etnisk eller religiøs tilhørighet er flere av disse faktorene til stede som resultat av Afrikas voldsomme historie.

Stormaktene: Afrika er et kontinent med store naturressurser, både i form av store områder for dyrking og kjøttproduksjon, men også gull, diamanter og ikke minst olje og gass. Med unntak av olje og gass var det disse ressursene som gjorde Afrika så populært for handel for europeere og arabere i middelalderen og frem mot kolonitiden. Når man legger til de store olje- og gass mulighetene på kontinentet er det grunn til å tro at dette motiverer stormaktene til å samhandle med afrikanske stater også i dag. Utfordringen kan dermed ligge i kombinasjonen av denne naturrikdom og svake, eller kollapsede, afrikanske stater. Store økonomier som det de europeiske landene, USA og Kina representerer har interesser av å kunne handle så billig som mulig med stater i Afrika, som på sin side har behov for inntekter for å kunne understøtte enten et korrupt regime eller en mer fungerende stats utgifter til helsevesen, sikkerhet, miljø og sosiale tiltak.

De europeiske nasjonenes interesser på det afrikanske kontinent er farget av kolonitiden, og det er fortsatt sterke diplomatiske bånd mellom enkelte av stater i Europa og Afrika, som eksempel mellom Algerie og Frankrike.

USA kan likevel sies å ha et mer pragmatisk forhold til Afrika og noen vil kanskje kunne beskrive det som kynisk. I et realistperspektiv vil man kunne hevde at USA utøver trening og utdanning for statsapparat i Afrika i form av trening av sikkerhetsstyrker, anti-terrorisme utvikling, bekjemping av HIV/AIDS smitte, etableringen av US AFRICOM og diplomati for i neste omgang å kunne nyte av naturressursene. En mer idealistisk tilnærming vil kunne forklare alle disse tiltakene med den amerikanske tanken om å spre demokrati for å øke stabilitet i verden for å senke det generelle spenningsnivået. Sannheten om USA sine interesser ligger nok et sted mellom disse ytterpunktene. Ytterligere en faktor kilder henviser til, som påvirker USA sine engasjement er Kina sitt inntog og fremvekst i Afrika (Buss et al., 2011; Welch, 2012)

Kina har i dag behov for tilgang til både olje, landområder og allierte partnerland. Kina er i vekst både økonomisk, politisk og militært, men mangler tydelige allierte. Kina ble etter kolonitiden sett på som et uinteressant partnerland for flere nasjoner i Afrika på grunn av styresett, og på grunn av Kinas egne interne utfordringer.

Etter Deng Xiaopeng sine reformer på 1970 og 80 tallet og Kinas enorme vekst som følge av dette har saken blitt en helt annen (Utomi, 2008, s 39). Denne veksten medførte interesser fra både Kina og fra afrikanske nasjoner om mulige partnerskap. Utfordringen har likevel hele tiden ligget i at de økonomiske gevinstene har hatt en tendens til å være ensidige i favør Kina. Kina har gjerne stilt med økonomiske midler til regimer som har undertrykt folk, og gjerne bragt egne arbeidere isteden for å skape arbeidsplasser lokalt (ibid). Og de som har fått jobb hos kinesiske selskap har ofte måtte akseptere dårlige arbeidsforhold. Likevel oppfattes Kina på en annen måte i Afrika enn USA og Europa, som gjerne krever økt fokus på menneskerettigheter og lignende for å inngå kontrakter. Kina behandler sine forbindelser med en form for respekt og uten innblanding i andre staters interne anliggende som appellerer til afrikanske ledere, og har gjennom dette opparbeidet seg en stor grad av respekt og gode forbindelser i Afrika (Welch, 2012). Samtidig er det en viss frykt for at Kina kun tenker på seg selv og at dersom man ikke tekkes kinesiske interesser vil de trekke seg ut og dermed mister man store inntekter (Utomi, 2008, s 42). Det er stor tiltro til kinesisk suksess i Afrika generelt og i dag er Kina tungt inne i både privat sektor, som banker og klesproduksjon, og i statlig handel som olje og gass.

Denne kampen om tilgangen til Afrika og ressursene er på mange måter godt nytt for de mange afrikanske statene som sårt trenger inntekter og fremgang. Utfordringen ligger i potensialet for å

utnytte stater i denne situasjonen. Flere snakker nå om det «nye kappløpet om Afrika», bare at denne gangen skjules det under store multinasjonale selskaper og økonomiske interesser i stede for stater som åpenlyst tar kontroll over landområder i Afrika (Welch, 2012).

Dersom Afrikanske ledere kan nytte kappløpet til fordel for sine stater og skape en fremtid for sine nasjoner gjennom økonomisk framgang er dette en bra utvikling. Dessverre viser historien at det motsatte skjer og at rikdommer som skulle tilfalle landet og befolkningen ender med å bli rikdom kun for makteliten. Denne trenden har historiske sett ført til stor uro og liten utvikling. Dermed er det naturlig å se på flere av Bjørgos (2005) fjorten hovedgrunner til terrorisme (s258-260). Grunner som stormakters støtte til illegitime regjeringer, illegale og korruperte makthavere, undertrykking av kolonimakter, hurtig modernisering, klasseskiller makthaverne ikke adresserer er faktorer som gjerne spinner ut av disse interessekonfliktene og kan gi grobunn for ekstremisme, opprør og terrorisme.

3.2 Terrorisme

Terrorisme er ikke et nytt fenomen i Afrika. Det var en utbredt strategi mot de europeiske koloniherrne, særlig etter den annen verdenskrigs slutt. Det vokste frem en rekke opprørsgrupper som gjorde utstrakt bruk av terror-handlinger i sin væpnede frigjøringskamp, som eksempel Den nasjonale frigjøringsfronten (FLN) i Algerie i 1954–62, og Mau-Mau-opprørerne i Kenya i 1950-årene.

Situasjonen i dag er ikke den samme i alle stater på kontinentet, men et fellestrekk for Afrika er at det er mange svake stater med manglende evne til kontrollere illegal og kriminell trafikk over porøse grenser (Bøås, 2012 b, s 131; Soria, 2012, s5). Dette gjør kontinentet til et yndet område for å kunne skjule, forflytte, trene og forberede operasjoner for terrorister. Dette er ikke et problem over hele kontinentet men det viser seg å være en stor utfordring både i nord, øst og vest (Hailu, 2010). Videre kan det hevdes at gamle handelsruter nå har blitt revitalisert som følge av økt narkotikatrafikk fra Sør-Amerika via Afrika til Europa og at dette også er attraktivt som transportruter for de islamistiske terroristene (Bøås, 2012 a, s 119). Noe som forsterker effekten av manglende grensekontroll, og svake statsapparat.

Islam står sterkt som religion og livsstil i Afrika men vender man blikket mot de nordafrikanske statene er det kun Algerie som i løpet av de siste tjue årene har tillat muslimske parti inn i rikspolitikken, til stor irritasjon og frykt fra nabostatene Marokko og Tunisia, alle andre nordafrikanske stater forbød muslimer å danne partier som kunne delta i legale valg (El-Khawas, 2010, s73).

I Nigeria har ikke muslimske partier vært forbudt men den muslimske befolkningen i nord har følt seg marginalisert i forhold til den kristne befolkningen i sør. Zack Warner (2012) skriver i en artikkel i *New African* at følelsen av urett kan trekkes tilbake til det mektige Sokoto-Kalifatet Usman Dan Fodio etablerte på 1800 tallet. Da dette Kalifatet mistet makten til andre muslimer ble den muslimske befolkningen i Nigeria splittet, og dette kan være en bakenforliggende historisk forklaring av den islamistiske voldsbølgen i Nigeria i dag. Andre hevder dagens situasjon bør sees i sammenheng med det Maitatsine-opprøret i landet på 1980 tallet (Adesoji, 2011, s100). Begge er valide forklaringer og peker på tapet av anseelse og makt, som en bakenforliggende forklaring på dagens situasjon.

Videre i dette kapittelet skal det dreie seg om Al Qaida som moderorganisasjon, deres opprinnelse, kjente operasjoner og hvordan de rekrutterer og har utvidet sitt nettverk. Deretter vil studien ta for seg de to mest kjente terrorgruppene i Afrika, deres opprinnelse, signifikante operasjoner og tilknytningen til Al Qaida. En redegjørelse for Tuaregopprøret i Mali og Niger og dets bakgrunn og støttespillere er også naturlig her. Hensikten er å peke på forskjellene og likhetene mellom et opprør og terrorisme i Afrika og samtidig ta med felles utviklingstrekk og nettverkskoblinger som kan nyttes i analysen av Boko Haram.

3.2.1 Al Qaida

Al Qaida er den organisasjonen de aller fleste av oss forbinder med religiøst forbundet terrorisme i dag. Selv om vi vet at det finnes terrorisme i andre religioner og kulturer, er det Al Qaida som er selve bildet på den religiøse terrorismen. I denne studien er det et mål å finne ut om Boko Haram har forbindelser til Al Qaida, og det er derfor naturlig å se litt nærmere på Al Qaida sentralt før de neste kapitlene skal handle om assosierte grupper i Afrika.

Al Qaidas første dokumenterte terrorangrep skjedde nettopp i Afrika, og regnes for å være angrepene på de amerikanske ambassadene i Nairobi Kenya, og Dar-es-Salaam i Tanzania ni minutter senere den 7.august i 1998 (Wright, 2006, s270; Lia, 2007, s510). Deres mest kjente er uten tvil angrepet på World Trade Center i New York, og Pentagon i Washington DC 11.september 2001. Selv hevder Al Qaida at de var tungt involvert i «Black Hawk Down» hendelsen i Mogadishu i 1993, men dette er omstridt.

Opprinnelsen til Al Qaida kan spores tilbake til den muslimske filosofen Sayyid Qutb fra Egypt, med utdanning fra USA på slutten av 1940 tallet, og hans ekstreme forakt for det vestlige (Wright, 2006, s21-44). Qutb var den egyptiske filosofen som ble den mest kraftfulle stemmen til den fundamentalistiske islamske protesten i president Gamal Abdel Nasser regjeringstid. Hans protest var mot både arabiske nasjonalister og mot det vestlige hegemoni (Lawrence, 2007, s8).

Hans tekster ble populære hos radikale studenter i Kairo, spesielt etter hans henrettelse i 1966. Tekstene var formaning om et rent muslimsk liv, Sharia-lovenes fortreffelighet og urettferdigheten påført muslimer – spesielt i Palestina. Dagens Al Qaida leder Ayman al-Zawahiri var legestudent i Kairo på denne tiden, og en av de største tilhengerne av Qutbs tekster (Wright, 2006).

Osama bin Laden var sønn av kongevennen og entreprenøren Mohammad bin Laden. Enkelte kilder hevder han ble en radikal muslim allerede som trettenåring som følge av en karismatisk Syrisk gymmlærer og medlem av Det muslimske brorskap (Wright, 2006, s85). Selv har bin Laden i ettertid tidfestet sin egen politiske oppvåkning knyttet til den amerikanske luftbroen som sikret Israel seieren i Yom Kippur-krigen i 1973, da var han 16 år (Lawrence, 2007, s8). Han tok sine islam studier hos Sayyid Qutbs lillebror Muhammad.

Før vi beveger oss videre er det naturlig og stoppe opp ved ett sentralt spørsmål: Hvordan kan de som hevder å være rettmessige muslimer, som bin Laden og al-Zawahiri og deres «rene tro», gjennomføre aksjoner som medfører at folk av alle trosretninger, også muslimer, uskyldige sivile og ikke-stridende, drepes? I Koranen står det at muslimer ikke skal drepe andre uskyldige mennesker, og at den som dreper en annen har opptrådt «som om han har myrdet hele menneskeheten» (Wright, 2006, s131). Å drepe en annen muslim er enda verre og dommen for dette er opphold i helvete til evig tid (ibid). Forklaringen ligger sannsynligvis i Sayyid Qutb, og i det faktum at både Zawahiri og andre fikk hard medfart for politisk undergrunns aktivitet for innføring av Sharialover, og at de i fengsel ble gjentatte ganger utsatt for tortur, fornedret og tilsidesatt. Til sammen ble dette til det som refereres til som *Takfir* (ibid). Takfirisme kan forklares som vranglære av islam, og predikerer at alle som har en annen trosretning enn takfiri er vantro og må drepes (Kilcullen, 2009, s xvii-xix).

Både Zawahiri og bin Laden har latt seg oppildne av palestinakonflikten, og den angivelige uretten vesten har utrettet mot muslimer over hele verden med USA og FN i spissen (Lawrence, 2007, s56). Deres veier møtes i forbindelse med den Sovjetiske-Afghanske krigen. Osama bin Laden er pengeinnsamler og nettverksbygger og Abdullah Azzam er leder for de arabiske muslimenes støtte til Afghanistans Mujahedin (hellige krigere) sin kamp mot Sovjet (Lia, 2007, s511). De taler martyrdøden opp og frem for å rekruttere krigere (Wright, 2006). Zawahiri jobber som lege på sykehuset til den røde halvmåne i Peshawar og lytter til foredrag bin Laden har på sykehuset, og etter hvert som de blir kjent blir de også fasinert av hverandre (ibid).

I 1991 flyktet bin Laden fra fangenskap i Saudi-Arabia, der han ble fengslet for å ha protestert mot at vestlige styrker skulle benytte landet som base til en krig mot Saddam Hussein, til Sudan

(Lawrence, 2007, s10). Zawahiri kommer også til Sudan og det er i denne perioden han og bin Laden for alvor slår sine ressurser sammen. I denne tiden vokser hatet ytterligere mot den «amerikanske elefanten» som angivelig okkuperer de to hellige byer i Saudi Arabia – Mekka og Medina (ibid).

Det finnes flere organisasjoner som kan karakteriseres som Al Qaida sine forløpere, både Zawahiris Al-Jihad i Egypt, og Azzam og bin Ladens arabiske krigere i Afghanistan inngår i disse. Stedet, eller pensjonatet, som Azzam og bin Laden drev som et samlingssted for de Arabiske krigerne i Peshawar fikk tilnavnet Al Qaida - basen (Lawrence, 2007, s9). Felles for alle forløpere er at de har vært undergrunns organisasjoner som har motsatt seg at deres muslimske land har blitt diktret av den vestlige verden, og innføring av strenge Sharialover har vært løsningen, og alle forløpere til Al Qaida tar utgangspunkt i Qutbs tekster.

Al Qaidas globale Jihad kan synes å være bygd på to hovedfaktorer. Den første er Profetens utsagn om de tre rettmessige grunner for en muslim å ta livet av andre muslimer; som straff for drap, for utroskap og for å ha vendt seg bort fra Islam. Dette blandet med Qutbs tekster gir vide fullmakter. Dermed kan de som ikke er for Takfiri betraktes som frafallen fra Islam i deres bilde. Den andre hovedfaktoren ser ut til å være den ufattelige fornedrelsen muslimer følte, og fortsatt føler, over etableringen av staten Israel, og tapene i den første Arabisk-Israelske krig i 1949 og Yom Kippur-krigen i 1973 (Hoffman, 2006, s65; Lawrence, 2007, s10). Fra den første faktoren kan terrorangrep som rammer alle folkeslag rettferdiggjøres, og med bakgrunn i den andre faktoren har Al Qaida formulert et enkelt, populistisk og virkningsfullt budskap om at «Islam er under angrep», og Vesten er aggressoren (Lia, 2008, s4).

Det er delte meninger om hvordan og hvorfor personer velger å tilslutte seg Al Qaidas globale Jihad. Ofte er de som inngår i gruppene vanlige mennesker. Felles er at de er muslimer, de har ofte opplevd en personlig krise rett før de verver seg, og står gjerne uten arbeid eller muligheter for arbeid (Nesser, 2006, s10). Men dette er ikke nok i seg selv. Menneskenes sosiale natur spiller også en stor rolle. Man ser gjerne at vervingen kommer som et resultat av et sosialt nettverk som påvirker den enkelte til å velge den veien. Altså er det selvrekruttering og sosial tilhørighet som er drivkraften, og grupper av bekjente melder seg gjerne samlet (ibid, s11). Imidlertid kan rekrutteringsmetoder også være å bruke Al Qaidas egne «agenter» inn i slike sosiale grupper. Over tid kan disse påvirkes til å ønske å delta i nettverket, eller «agenten» motiverer gruppen til å gjennomgå paramilitær trening, og radikaliseringsprosessen (Gerwher & Daly). Det er også en kjent sak at internett brukes til å rekruttere nye, men også for å holde kampmoralen oppe hos allerede eksisterende medlemmer i nettverket (ibid). En meningsmåling

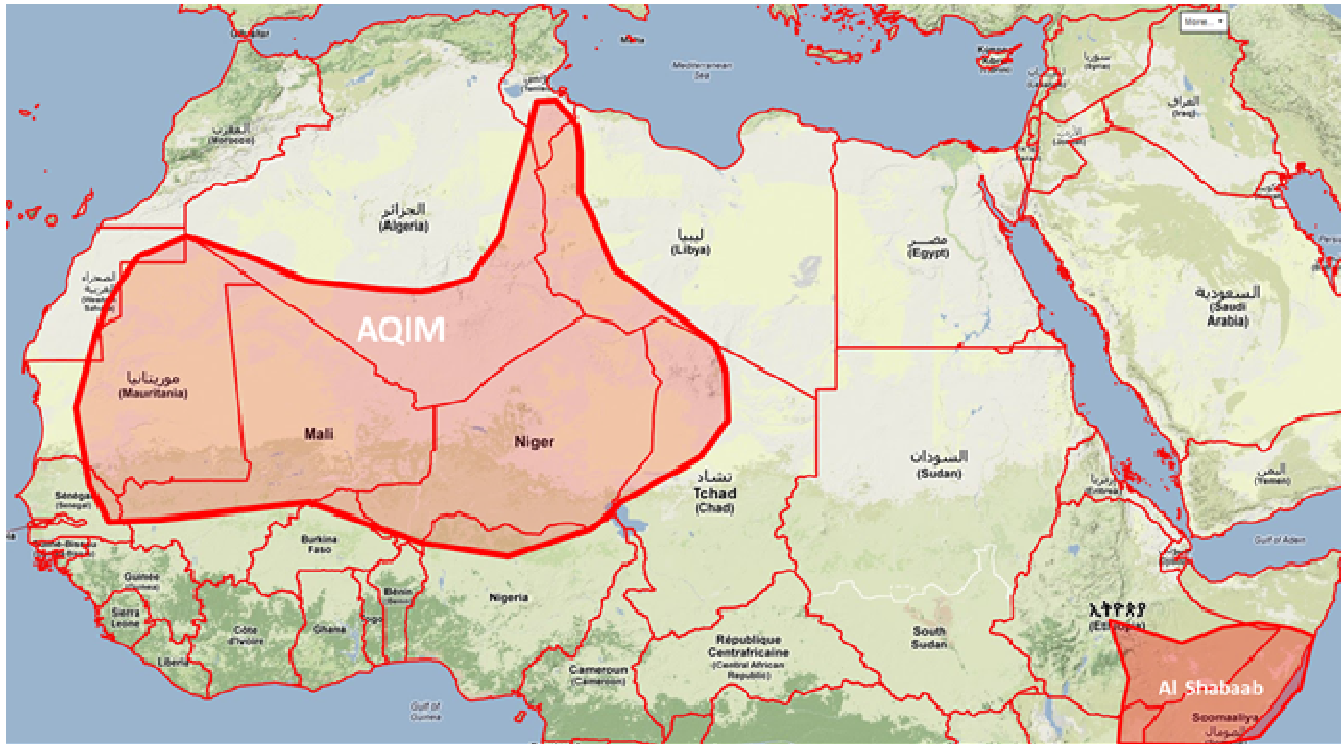
fra 2009 avdekket at Al Qaida, og bin Laden, hadde relativt stor oppslutning i Nigeria (Lia, 2011, s123)

Al Qaida etter 9/11 er organisert i et nettverk av organisasjoner med en flat kommandostruktur (Hoffman, 2006, s285). Assosierte grupper har gjerne i en lokal kamp tjent på bin Ladens rundhåndethet og støtte i form av våpen, trening og finansiering (Hoffman, 2006, s286). I den nye tiden er det formålstjenlig å ha disse gruppene rundt i verden som har et lojalitetsforhold til Al Qaida sentralt. Dette var en del av bin Ladens plan (ibid), som i 2005 lanserte en strategi bestående av sju trinn som skal lede fram til deres ultimate mål – etablering av det Islamske Kalifatet (Atwan, 2012, s12). Disse sju trinnene består av; (1)å provosere den amerikanske elefanten til å invadere muslimske land slik at Mujahedin (hellige krigere) lettere kan sloss, (2) den muslimske befolkning (umma) «våkner», bevæpner seg og iverksetter en utstrakt Jihad, (3) å inngå en lang utholdenhetskrig mot NATO (Irak & Afghanistan), (4)Al Qaida blir et verdensomspennende nettverk som overgår landegrenser, (5)USA kjemper på så mange fronter at utholdenheten slites og deres økonomi trues, (6)å kaste alle hatete arabiske diktatorer, og etablere Kalifatet i Midtøsten. Det syvende og siste trinnet er; *the ultimate clash of civilizations and a mighty, apocalyptic battle between the “Crusaders” and the “Believers” witch is won by the latter who then establish a global caliphate* (Atwan, 2012, s12-13). Med dette som bakgrunn forstår man bedre hvordan en gruppe som Al Shabaab, eller AQIM lar seg verve inn i nettverket.

Imidlertid kan det hevdes at Al Qaidas globale Jihad har mislyktes. Tolv år etter angrepene i USA ser nettverket svekket ut. Bin Ladens mål var å erstatte Midtøstens regimer med Taliban-lignende styre fra Kairo til Riyadh. Han ville ha vestlig innflytelse ut av regionen, og mente angrep på USA, den «fjerne fienden», ville få de amerikansk-støttede arabiske regimene, den «nære fienden», til å kollapse (Bergen P. L., 2011, s xviii). I dag er den karismatiske lederen borte og Al Qaida navnet gir ikke lenger den samme gjenklang. Al-Zawahiris Al Qaida går roligere i gangene og har kanskje en metodikk som er mer skjult. På den annen side kan nettopp dette borge for at grupper som AQIM skal gjenskape slagkraften de en gang hadde, og denne mulige revitaliseringen av Al Qaida i Afrika er det grunn til å være bekymret for (Soria, 2012). Det er relativt enkelt for Al Qaida å opprettholde budskapet om at «Vesten angriper det muslimske folk» i denne regionen når man vet vestlig tilstedeværelse i Nigeria. Fokuset for grupper som Boko Haram kan dermed skiftes mot vestlige mål dersom de er tilhengere av Al Qaida ideologien

Ut ifra denne kunnskapen om Al Qaida er det naturlig å trekke med den slutningen at dersom en gruppe uttaler at de er del av nettverket, og Al Qaida ledelse offentlig anerkjenner gruppen, kan

det antas at de har formelle forbindelser. Dette vil kanskje ikke lede til direkte styring av operasjoner umiddelbart, men sannsynligvis på sikt.

Al Shabaab og AQIM aksjonsområder⁵

3.2.2 Al Shabaab

Al Shabaab er den største islamistiske gruppen i Somalia, med tette bånd til Al-Qaida, og på USA sin offisielle terrorliste fra februar 2008 (Simpson, 2010, s11). Al Shabaab kan i all enkelhet beskrives både som et politisk parti, en milits og en sosial bevegelse. Gruppen kjemper mot den internasjonalt anerkjente overgangsregjeringen i landet. De er også den eneste gruppen i Al Qaidas nettverk som faktisk kontrollerer eget landområde, sør i Somalia, og har politisk makt (Hansen, 2013, s141).

Somalia fikk selvstyre etter britisk kolonistyre i 1960, og perioden etter ble preget av intern uenighet og tumulter til General Mohamed Said Barre utførte et militærkupp i 1969. Barre ble sittende med makten til 1991, men landet ble vanstyrt under hans ledelse og har med få avbrudd vært i borgerkrig siden Barres kupp (Simpson, 2010; Gartenstein-Ross, 2009). Etter Barres fall har ikke de forskjellige klanene i landet klart å enes om en regjering, og landet har vært uten en fungerende regjering siden 1991 (Simpson, 2010, s10). Noe som også har medført at landets økonomi er en katastrofe.

⁵ AQIM aksjonsradius hentet fra Aftenposten 18.jan 2013
Al-Shabaab aksjonsradius generert etter egen forståelse av gruppen

I kaoset av manglede styre, humanitære kriser, kombinert med at Afghanistanveteraner returnerte til landet, har den militante islamistiske bevegelsen Al Shabaab vokst fram (Hansen, 2013, s17). De tidligere islamistiske organisasjonene The Islamic Union (IU)⁶, og The Islamic Courts Union (ICU) betraktes som forløpere for Al Shabaab. IU drev Barre ut i eksil under ledelse av krigsherren Mohamed Farrah Aidid, og forsøkte deretter å okkupere og kontrollere knutepunkt og sentrale byer (Gartenstein-Ross, 2009, s27). De lyktes delvis og kunne innføre særs strenge Sharia-lover i den sentrale byen Luuq nær grensen til Etiopia og Kenya. Sharialovgivningingen i Luuq innebar blant annet amputasjoner som straff men skulle senere tale til fordel for islamister i Somalia da byen i denne perioden var langt mindre plaget av kriminalitet enn andre steder i landet (ibid).

IU kjempet for et Stor-Somalia og fokuserte på den Etiopiske regionen Ogaden, og gjennomførte en serie bombeaksjoner og attentater i Addis Abeba for å skape frykt og presse politikerne til å gi etter for å legge Ogaden under Somalisk kontroll. I 1996 gikk Etiopiske styrker inn i Luuq og drev IU ut av byen, og hevdet å ha tatt flere ikke-somaliske krigere til fange (Hansen, 2013, s21). Al Qaida har senere hevdet at operasjonen Aidid ledet mot FN styrkene i Mogadishu i 1993, hvor de amerikansk-ledede styrkene ble påført et sviende nederlag - kjent som Blackhawk Down, var styrt av Al Qaida mer enn av Aidid selv. Noen mener dette ikke er tilfelle og at dette er propaganda for å bygge opp mytene rundt bin Laden og Al Qaida (Gartenstein-Ross, 2009, s28). På den annen side refererer Abdel Bari Atwan (2012, s108) til at flere Al Qaida krigere deltok i aksjonen. Samtidig vet vi at Osama bin Laden og al-Zawahiri oppholdt seg i Sudan på denne tiden (Lawrence, 2007, s10). Dermed kan det sies at det er noe uklarhet i hvor stor involvering Al Qaida egentlig hadde i denne hendelsen, men det kan antas at bånd mellom Somaliske krigsherrer og Al Qaida dannes på denne tiden. Det er mindre tvil knyttet til at somaliske Afghanistanveteraner slåss mot Amerikanerne i Mogadishus gater, og at disse senere har blitt sentrale i Al Shabaab (Hansen, 2013, s21)

ICU var videreføringen av IU, og hadde større militær kapabilitet enn forgjengeren. ICU ble kjent for vesten i 2006, og selv om deres overtakelse av kontroll over Mogadishu og innføring av Sharia-lover førte til en stabilitet landet ikke hadde sett på lenge var deres økende støtte i folket til bekymring for nabolandene og for Vesten. ICU utvidet kontrollen over landet sørover fra Mogadishu, og de tilbød et relativt populært alternativ blant befolkningen som en erstatning for lokale krigsherrer (Hansen, 2013, s20-21). Etiopiske styrker, støttet av USA, gikk inn i landet og fjernet ICU fra makten og fikk den midlertidige regjeringen FN godkjente fra 2000 i funksjon

---

⁶ Også kjent som Al-Itihaad al-Islamyia (AIAI) (Hansen, 2013).

igjen. Selv om islamistene nå var fjernet resulterte det hele bare i mer vold (Simpson, 2010, s11). ICUs ledelse ble sendt ut av landet og organisasjonen ble forbudt, men den militante vingen av unge krigere Al Shabaab kontrollerte fortsatt større områder og deres kamp mot FN styrkene og den midlertidige regjeringen fortsatte (ibid).

Under kampene mellom de amerikansk-støttede Etiopiske styrkene og islamistene i 2007 fremsto Al Shabaab som en kompetent militær styrke (Gartenstein-Ross, 2009, s30), og bevis på koblingen til Al Qaida kan hevdes å ha kommet etter to selvmordsbomberaksjoner i Baidoa i 2006 (Atwan, 2012, s109). Etter aksjonene ble det postet videoer på nettet som viste arabiske og somaliske Jihadister i samtrening, og både al-Zawahiri og bin Laden skrøt av aksjonene og kalte de for «Somalias løver» (ibid)

De senere årene har problemene med piratvirksomhet, som kan beskrives som organisert kriminalitet, utenfor Somalias kyst blitt koblet til Al Shabaab. De har etablert nettverk med kriminelle gjenger som driver denne virksomheten (Simpson, 2010, s15). Dette kan antas å være riktig da behovet for finansiering av organisasjonen er stort.

De mest kjente operasjonene har Al Shabaab stått for på Somalisk jord eller i grenseområdene mot Etiopia, og i disse områdene har de drevet både regulære kamper mot FN og Etiopiske styrker. Samtidig har de gjennomført selvmordsaksjoner og attentater både i Addis Abeba, i Mogadishu og i Kampala Uganda. Den mest kjente operasjonen er da de i oktober 2008 drepte 28 mennesker i en aksjon der en amerikansk statsborger var en av selvmordsaksjonistene (Gartenstein-Ross, 2009, s34). Videre har de høstet oppmerksomhet fordi de tiltrekker seg Jihadister fra Vesten. Senest i mai 2013 ble fire unge menn dømt i Minnesota, USA, for å ha samvirket med Al Shabaab, og drevet rekruttering og materiellanskaffelser (BBC, 2013). Videre påpeker Stig Jarle Hansen (2013, s141) i sin nylig utgitte bok om Al Shabaab at det er hevet over enhver tvil at Al Shabaab tiltrekker seg Jihadister fra både Europa og Australia. Videre hevder han at bevisene for at personer fra Nigeria og Kenya er trent av Al Shabaab er overveldende.

Al Shabaab ble offisielt en del av Al Qaida i 2012, og hovedmengden av medlemmene kjemper helst mot den midlertidige somaliske regjeringen. Et fåtall er engasjert i global Jihad, men ledelsen har vært på trening i Afghanistan og er engasjert i Al Qaidas ideologi (NCTC, 2013).

Al Shabaab har fremmet at de er lojale til Al Qaida, og at de er ideologisk knyttet til Jihad mot Vesten, og spesielt USA. Da Al Shabaab i 2008 ble satt opp på USAs globale terrorliste svarte de med å takke og at de så det som en ære å være på motsatt side av de vantro under ledelse av USA (Simpson, 2010, s11). Det er også hevdet at bin Laden hadde store planer for å etablere en base i

Somalia og at rekognosering og planleggingen var kommet langt i 1998 (Atwan, 2012, s108). Denne basen skulle inneholde både en havn, og en flystripe og være den nye Al Qaida basen dersom Taliban skulle forvise gruppen som følge av frykt for Amerikanske angrep mot basene i Afghanistan etter bombene i Nairobi og Dar-es-Salaam (ibid).

I februar 2012 kom den foreløpig siste formelle bekreftelsen på tilhørigheten gjennom en lydfil på deres egne nettsider der Al Shabaab leder Mukhtar Abu al-Zubair proklamerer sine soldaters lojalitet til Al Qaidas nye leder Ayman al-Zawahiri (CNN, 2012). Den senere tid er det også rapportert at Al Qaida på den Arabiske halvøy (AQAP)⁷ har krevd at Al Shabaab utvidet sitt geografiske nedslagsfelt (Soria, 2012). Dette skal angivelig være et resultat av den støtte Al Shabaab har mottatt tidligere fra Al Qaida (ibid). Det er altså mer enn bare retorikken som er fellesnevneren for Al Qaida og Al Shabaab og som gjør det mulig å koble disse sammen, og dette er verdt å merke seg for det videre analysearbeidet i studien.

3.2.3 Al Qaida i islamsk Maghreb (AQIM)

Har sitt opphav fra den algeriske borgerkrigen, og ble formelt en del av Al-Qaida i 2006. AQIM har altså ikke eksistert veldig lenge under dette navnet, men det kan trekkes direkte forbindelse tilbake til Armed Islamic Group (GIA)⁸. GIA oppsto som følge av at militærregimet i Algerie ikke aksepterte det politiske partiet Islamic Salvation Front (FIS)⁹ som vinner av valget i årsskiftet 1991-92 (El-Khawas, 2010, s73). Valget ble kanselert og flere FIS ledere ble arrestert. Dette sammen med at mange muslimske unge menn hadde returnert fra kamper mot Sovjet i Afghanistan, og sto uten arbeid og framtidsutsikter tidlig på 1990 tallet, ga god grobunn for GIA (ibid), og kastet landet ut i en borgerkrig som skulle vedvare til 1999. GIA var svært voldelige og aktive fra dannelsen i 1992 og i årene som fulgte. Innledningsvis slo de til mot sikkerhetsstyrker og maktpersoner, senere ble operasjonene rettet mot å skape større grad av frykt gjennom operasjoner i Europa og vestlig vennlige afrikanske land som Marokko og Tunisia, samt mot sivile i Algerie (El-Khawas, 2010, s74-81).

Islamister som var i GIA men var mot å rette operasjoner mot sivile hoppet av og dannet gruppen Salafist Group for Preaching and Combat (GSPC)¹⁰. Det faktum at gruppen målrettet sine operasjoner mot sikkerhetstyrker og styresmakter ga de en voldsom popularitet i befolkningen, og på sitt meste er det rapportert å ha vært nærmere 30 000 medlemmer i gruppen (El-Khawas, 2010, s81). GSPC godtok ikke myndighetenes amnesti i 1999, og fortsatte å slå til mot

⁷ Engelsk forkortelse – Al-Qaeda in the Arabian Peninsula

⁸ Fransk forkortelse – Groupe islamique armé

⁹ Fransk forkortelse – Front islamique du salut

¹⁰ Fransk forkortelse – Groupe salafiste pour la prédiction et le combat

makteliten i landet. Mange GIA medlemmer ga opp kampen og la ned sine våpen under dette amnestiet. Siden den gang har GSPC vært den største og mest aktive og tilbudt trening til islamister både i Marokko og Tunisia, og etter at USA innledet Operation Enduring Freedom (OEF) i 2001 mot Taliban strømmet nordafrikanere til GSPC for å motta trening og forberede seg til kamp mot USA.

GSPC gjennomførte mange operasjoner i perioden og ble en hodepine for regjeringen i Algerie som i 2006 fremmet et nytt amnesti for å få slutt på de mange terrorangrepene. Mange medlemmer tok dette amnestiet og la ned sine våpen, også flere ledere gjorde det samme. Dette svekket gruppen og lederen for restene av GSPC, Abdelmalek Droukdel, avviste enhver forsoning med regjeringen og bestemte at gruppen skulle alliere seg med Al Qaida.

Det skal visstnok ha vært tvil til om GSPC var rede til å ta en ny rolle i Nord Afrika hos ledelsen i Al Qaida men 11. september 2006 annonserte Al Qaidas nestkommanderende al-Zawahiri alliansen, og i januar 2007 skiftet GSPC sitt navn til Al Qaeda in the islamic Maghreb (AQIM) (El-Khawas, 2010, s83).

Kjente operasjoner gjennomført av AQIM, deres forløpere eller utbrytergrupper som kan assosieres finnes det svært mange av. Den ferskeste er gisselaksjonen ved gassanlegget i In Amenas i Algerie, der Belmokhtar fremstår som leder av en utbrytergruppe ved navn Bevegelsen for enhet og Jihad i Vest-Afrika (MUJAO)¹¹. MUJAO er det enighet om at tilhører AQIM. Uenighet i AQIM-ledelsen om hvor strikt ideologi som skal fremmes førte til en splittelse og dermed denne utbrytergruppen som er for strengere tolkning av Islam (Tjønn, 2013).

GIA var gruppen som i 1991 sto bak det kjente forsøket på å fly et kapret passasjerfly inn i Eiffeltårnet på første juledag. En operasjon som ble stoppet av franske sikkerhetsstyrker da flyet måtte tanke i Marseilles (El-Khawas, 2010).

GSPC, sammen med sine Marokkanske brødre, sto bak de synkroniserte bombeaksjonene i den Egyptiske feriebyen Sharm el-Sheikh i 2005 som drepte 88 mennesker og skadet mer enn 200.

Al Qaida har en høy stjerne blant Jihadister og ser på seg selv som ledestjernen for alle som tror på deres ideologi (Byman, 2013). Båndet mellom Al Qaida og AQIM virker tilsvarende som tilfellet mellom Al Qaida og Al Shabaab. AQIM har i tillegg en lederfunksjon for mindre grupperinger i Maghreb og Sahel områdene, og kan sees likestilt med AQAP. Videre har Abdelmalek Droukdel uttalt at AQIM har samme generelle målsetninger som Al Qaida (El-

---

¹¹ Fransk forkortelse - Mouvement pour le Tawhîd et du Jihad en Afrique de l'Ouest

Khawas, 2010, s83), og at kampen mot de vantro gjør at alle muslimer støtter Al Qaida (Droukdel, 2008).

Ettersom den sentrale ledelsen i Al Qaida har blitt mindre handlekraftig, og innehar mindre ressurser som følge av Vestens operasjoner mot nettverket og ledelsen, har kidnapping for løsepenger blitt en viktig inntektskilde for flere av undergruppene og kanskje spesielt AQIM. Det er aktivitet som har vist seg svært inntektsbringende og som tillater organisasjonen å opprettholde og utvide sine aktiviteter (Cohen, 2012). Det antas at terrorister har vært i stand til å innbringe ca \$120 millioner (700 millioner NOK) de siste åtte årene gjennom kidnapping for løsepenger (ibid). På den annen side er ikke disse gisseltakingene bare rettet mot å tjene penger. Aksjonene er ofte brutale og gisler holdes lenge for å maksimere oppmerksomheten. Det er verdt å merke seg at AQIM har tatt gisler i Niger og drept disse (BBC, 2011).

Det er også slik at konflikten i Mali har ført flere islamistiske organisasjoner tettere sammen, og AQIM, MUJAO og den lokale Tuareg-islamistgruppen Ansar Dine i Mali skal sammen ha tatt kontroll over området i og rundt Timbuktu før franske styrker gikk inn i landet (Chilson, 2013). Noe som skulle indikere at det finnes islamistiske militante bevegelser med evne til koordinere og samhandle. Videre er det grunn til å tro at AQIM hele tiden søker områder for å kunne etablere treningsfasiliteter og trygge områder, og derfor søker å tilknytte seg flere grupper (Soria, 2012, s5), og det kan virke som de har ressurser til dette.

3.2.4 Tuaregopprøret

Det er verdt å merke seg at når Mohamed El-Khawas (2010, s73-99) beskriver utfordringene med terrorisme i Nord-Afrika kommer han ikke inn på Tuaregopprøret i Mali og Niger, annet enn ved å beskrive enkeltoppdrag opprørerne har utført som kan kobles til AQIM (s87). Derimot snakker han om de islamistiske grupperingene i Algerie, Marokko og Egypt. Altså anser han Tuaregenes kamp som noe annet enn terrorisme.

I RUSI sin rapport fra april 2012 (Soria, 2012) trekkes AQIM sin forbindelse med Ansar Dine fram som en faktor i den regionale ustabiliteten, og det samme gjør Peter Chilson (2013) i sin artikkel i *Foreign Policy*. Ansar Dine består av Tuareger med Takfirisme som ideologi, og det var disse som innførte strenge Sharia-lover i Nord Mali i 2011. Disse kan likevel ikke uten videre knyttes til det lokale opprøret som Tuaregene har ført for det de oppfatter som sine rettigheter i Mali og Niger siden 1990. Tuaregene har tradisjonelt ikke tolket Islam så strengt. Innføringen av Sharialover strider mot deres tradisjonelle utøvelse av religionen, og Ansar Dine virker derfor som et brudd på dette.

Tuaregopprøret i Sahel-regionen, med tyngdepunkt i Mali og Niger, er et resultat av kolonimaktens grenser og styresett. Etter kolonitiden ble deres muligheter til å praktisere et nomadeliv begrenset av kunstige grenser og samfunnsstrukturer de ikke hadde forholdt seg til tidligere (Kisangani, 2012, s69). Tuaregene mente de ble marginalisert av den Franske kolonimakten, og at deres sosiale rang var langt høyere før kolonistyre. De anså seg for å være «over de svarte». Det var de som i tidligere tider hadde kontroll på handelsruter og verdiskapning i områdene rundt og i Saharaørkenen (Kisangani, 2012, s68-69), samt ledet opprørene mot de franske koloniherrne (Bøås, 2012 a, s119). Etter at franskmenn trakk seg ut var de plutselig under styre av folkegrupper de anså seg overlegene ovenfor, og de fikk ingen politisk makt.

Det første Tuaregopprøret oppsto allerede to år etter at Mali ble uavhengig i 1960, fra 1962-1964, og viser at Tuaregene har motsatt seg nye styreformer og grenser fra starten av (Bøås, 2012 a, s120). Studien vil ikke fokusere på dette men starte ved det andre Tuaregopprøret som startet i 1990. Dette opprøret har klare og direkte bånd til dagens situasjon og kan sies fortsatt å eksistere i dag selv om enkelte hevder et nytt opprør startet i 2012 (Bøås, 2012 a). Det er også dette opprøret som pågår i samme tidsperiode som Al Shabaab, AQIM og deres forløpere vokser fram.

Både Mali og Niger har hatt sviktende politisk styring gjennom skiftende styresett, militærkupp og manglende evne til å samles om utvikling av landet. I tillegg har både 1970-og 80 årene bydd på kraftige tørkeperioder og hungersnød. Perioder der landene har mottatt store summer i nødhjelp, men som aldri kom de hardt rammede Tuaregene til gode (Kisangani, 2012, s81). Alt dette til sammen har ført til en meget lav levestandard hos befolkningen, mange Tuareger flyktet derfor til nabolandene og spesielt til Libya hvor de gjerne ble medlemmer i Gaddafis Islamic Legion (Kisangani, 2012, s71). Ved retur til sine egne land var det ingen hjelp fra sentralregjeringen, og misnøyen steg til nye høyder. Dette sammen med at mange misfornøyde unge menn hadde funnet sammen i flyktningeleirene borget for et voldsomt opprør.

I 1990 brøt opprøret ut som en reaksjon på dårlige levekår, liten innflytelse og et ønske om autonomi og Tuareg-styre for regionen Azawad nord i Mali (Bøås, 2012 a). Tuaregene klarte likevel aldri å forene seg, og flere opprørsgrupper oppsto men samarbeidet lite. Tuaregopprørene i Mali og Niger hadde med stor sannsynlighet ikke fått internasjonal oppmerksomhet på 1990 tallet hvis Tuareg-grupper ikke hadde deltatt i kidnapping av vestlige arbeidere og turister.

Tuaregene har ikke vært kapable til å stable et samlet opprør på beina, men mange grupper har vært i aksjon og kampen om makten mellom klansledere har vært fremtredende (Bøås, 2012 a).

Dette har vært utnyttet av styresmakter i Mali, Algerie og Niger. De har gjerne kalt Tuaregene for terrorister og mottatt støtte fra Vesten, og her har man havnet i dilemmaet vi så på kapittel 2 og det gamle ordtaket «det en oppfatter som terrorist oppfatter en annen som en frihetsforkjemper». Noen vil hevde dette har ført til en overvurdert trussel fra AQIM, og at Tuaregene ufrivillig har endt opp som en del av dette nettverket (Keenan, 2009).

Tuaregene kjemper mot både Mali, Algerie og Nigers styresmakter for å oppnå sin gamle stolthet, og den viktigste kampen ser ut til å være å etablere en egen stat - Azawad nord i Mali (Bøås 2012 a; Kisangani, 2012). Tilgang til utbytte av de store naturressursene som de ikke har fått tilgang til så langt (Kisangani, 2012, s77). Voldelige operasjoner har de konsekvent gjennomført mot mer legitime mål sikkerhetsstyrker og statlige institusjoner. Operasjonene har også vært fulgt av et budskap om å kunne gjenreise sin kulturelle identitet og autonomi.

Utfordringene er store i forhold til marginaliseringen Tuaregene føler de har blitt utsatt for både i Mali og i Niger. Opprøret har den senere tid blitt koblet til AQIM både løselig og mer formelt. Keenan (2009) mener koblingen er søkt og fabrikkert av myndighetene i Algerie for å kunne motta vestlig støtte. RUSI betegner det som faktorer som påvirker hverandre gjennom at opprøret gir ustabilitet i regionen og det kan utnyttes av AQIM (Soria, 2012). Både Bøås (2012 a) og Kisanganis artikkel (2012) peker på at det kan være forbindelser men at disse ikke er viktig for selve opprøret. Utfordringen blir formidabel dersom AQIM kan tilby Tuaregene noe styresmaktene ikke kan, og at tuaregenes kobling til terrorisme dermed blir et faktum fordi Vesten har definert det slik sammen med de gjeldene lands myndigheter. Dermed kan Tuaregopprøret ende som Jihadister, men før dette skjer må man ikke glemme den nevnte radikaliseringsprosessen, og spørsmålet blir da hvor villig Tuareger er til å gjennomgå denne, gitt deres stolte tradisjoner.

En foreløpig konklusjon er at det er tydelige forskjeller på Tuaregenes kamp og Al-Shabaab, AQIM sporet. Det er heller ingen retorikk som knytter Tuaregene i Mali og Niger til nettverket Al Qaida. Likevel kan det se ut som AQIM drar nytte av denne vedvarende konflikten i Sahel regionen. De fleste Tuareger ønsker kun sin identitet og autonomi, og vil helst ikke knyttes til den globale terroren (Kisangani, 2012, s91).

3.3 Sammendrag

I dette kapitlet har vi sett på Afrika sin historie i grove trekk, hvilke ressurskonflikter som eksisterer på kontinentet, og Al Shabaab og AQIM som terrorgrupper er redegjort for.

Tuaregopprøret i Mali har også vært et tema i denne delen, og i dette sammendraget er det derfor

naturlig å oppsummere de viktigste faktorene før studien skal ta for seg analysen av Boko Haram.

Det er avdekt at de fleste av Bjørge (2005) sine fjorten hovedgrunner for terrorisme er i spill i denne regionen, og at grobunnen for både opprør og terrorisme er til stede både i Somalia, Algerie, Mali og Niger.

Det finnes store landområder som ikke er godt kontrollert, og passering av grenser kan foregå helt ubemerket. All illegal virksomhet vil dermed ha grobunn i dette området, og sannsynligheten for at terrorister utnytter dette er stor. Vi har også sett at Al Qaida sin ideologi forfektes av de nevnte organisasjonene og at Boko Haram kan være en interessant partner for Al Qaida.

Al Shabaab fremstår som en kompetent militær styrke (Gartenstein-Ross, 2009, s30), med tette bånd til Al Qaida og dermed også til AQIM. Historie og AQAP sin styring over Al Shabaabs operasjonsområde viser at det er tette bånd, og at det finnes et hierarki mellom de forskjellige gruppene knyttet til Al Qaida.

AQIM er en gren av Al Qaida og under utvikling. Det er grunn til å tro at AQIM hele tiden søker områder for å kunne etablere nye treningsfasiliteter og trygge områder. Dermed er det naturlig å tro at de søker å tilknytte seg flere grupper i regionen (Soria, 2012, s5).

Operasjonene både Al Shabaab og AQIM har gjennomført bærer preg av å være en voldspreget fryktspredende strategi. De er tett knyttet til Al Qaida. De er ikke-statlige aktører som gjerne rammer uskyldige, ikke-stridende sivile i den hensikt å presse sine politiske/religiøse målsetninger på makthavere både i deres egen region og i Vesten. Dermed må deres operasjoner og strategi betegnes som terrorisme. Samtidig har det vært belyst at GSPC fikk stor lokal støtte da de ikke benyttet sivile som sine mål, men fokuserte på sikkerhetsstyrkene, noe som er mer en opprørsstrategi enn en terrorist-strategi. Dette understreker at opprør og terrorisme gjerne sameksisterer og flyter om hverandre, og at en gruppe kan være involvert i begge former for politisk vold.

Funn ved sammenligning av gruppene Al Shabaab i Somalia, AQIM og Tuaregopprøret indikerer at interne splittelser og samarbeid på tvers av organisasjoner har ført til at Tuaregopprøret gjennom media kan oppfattes som en del av den globale terrorismen, men dette er etter hva denne studien klarer å avdekke ikke tilfelle. Tuaregene er langt mer opptatt av sine lokale rettigheter og fører egentlig en kamp for å kunne gjenoppta sitt nomadeliv på tvers av kolonitidens kunstige grenser i Sahel området, og en autonom stat i Azawad. Denne kampen har

ført til at Tuaregene er aktive i illegal aktivitet som smugling, trafficking og kidnapping for løsepenger, og gjennom dette har etablert bånd med islamistene.

Tuaregenes opprør kan karakteriseres som en delvis organisert kamp, som er ideologisk motivert. Deres metoder er voldelige og rettet mot sikkerhetsstyrkene i Mali og Niger. De forsøker ikke å skape oppmerksomhet, og kobler volden sammen med politisk vilje til forhandling om sine krav. Dermed skiller dette seg fra terrorisme og passer dermed bedre under definisjonen opprør.

4 Nigeria & Boko Haram

I denne delen vil studien diskutere de forskjellige oppfatningene av Boko Haram, og med det som bakgrunn diskutere hvilken trussel de faktisk utgjør, og for hvem. Det er også naturlig å redegjøre for Nigerias styresett og faktorer som kultur, religion, økonomi og demografi som har direkte innvirkning på studiens problemstilling. Inndelingen i dette kapittelet er derfor en kort historisk introduksjon til dagens Nigeria. Deretter er det naturlig å redegjøre kort for de nevnte faktorer, før hoveddelen av dette kapittelet skal vies til å analysere Boko Haram ved bruk av tidligere beskrevet analyseverktøy.

4.1 Nigeria

Nigeria er Afrikas folke-rikeste stat med sine 165 millioner innbyggere, og den religiøse sammensetningen består hovedsakelig av 80 millioner muslimer og 80 millioner kristne (Zenn, 2012, s9). Videre finnes det mer enn 400 etniske grupper (ibid, s6). Størstedelen av befolkningen er sysselsatt innenfor jordbruk. Jordbruk var også bakgrunnen for stor eksport på 1970 og 1980 tallet, og dermed utstrakt samarbeid med Vesten. Fra 80-årene har oljesektoren gradvis overtatt og bidratt til store inntekter for landet. Norske firma er godt etablert i landet. Statoil har som eksempel stor interesse av å utvinne olje i Guinea Bukta, og har operert i landet siden 90 tallet (Statoil, 2012). I dag importerer USA 15 % av sitt oljekonsum fra nettopp Nigeria, og dette forventes å vokse til 25 % i løpet av de neste ti årene (Obi, 2010, s58).

Nigeria er et av verdens mest korrupte land med en plassering hos *Transparency International* i 2012 som 139 av 174 land (2013), samt at FN rangerer Nigeria som et av landene i verden med størst ulikhet mellom fattig og rik, og dette har direkte innvirkning på problemet denne studien belyser (Bøås, 2012 b, s2; Buss et al., 2011, s199). Boko Haram medlemmer har hevdet at det

var mulig å frakte en bil med sprengstoff, 800km for å spreng FN bygningen i Abuja i 2011, ved å bestikke sjekkposter på ruten med mindre enn en dollar for å slippe inspeksjon (Zenn, 2012, s6).

Nigeria har gode forbindelser utenrikspolitisk både til USA, Storbritannia og Europa, men også til Iran og Kina. Nigeria har ambisjoner om å være en regional stormakt, dette har også en direkte effekt på utviklingen av voldelig motstand mot styresmakter. Bjørge (2005) sine fjorten punkter for grunner til terrorisme inneholder som vi så faktorer som rask utvikling, regimets legitimitet hos stormakter og ujevn maktfordeling.

Landets historie er preget av volds-perioder som vekslet med fredeligere tider, handel og politisk utvikling og det er forskjellige meninger om hvor de voldelige opprørene nord i landet har sitt utspring fra, som tidligere nevnt. Fallet av Sokoto Kalifatet som regjerte deler av Vest Afrika på 1800 tallet og ble grunnlagt av Usman dan Fodio er en forklaringsmodell (Warner, 2012, s38). En annen forklaring er Maitatsine-opprøret som var det første virkelige islamistiske fundamentalisme-begrunnede opprør i Nigeria på 1980 tallet (Adesoji, 2011, s100).

Da Olusegun Obasanjo var president fra 1999 til 2007 mente den muslimske delen av Nigeria at de mistet makt og innflytelse, og ideen om at de kristne skulle styre det som en gang hadde vært det mektige Sokoto Kalifatet var uutholdelig (Zenn, 2012, s9). Dette resulterte i at de kristne ikke stilte presidentkandidat i 2007, bare visepresident, for å gjenopprette den religiøse balansen. Umaru Yar'Adua ble valgt til president og valget ble ikke fulgt av opptøyer, men i 2010 døde Yar'Adua plutselig av sykdom og den kristne visepresidenten Goodluck Jonathan overtok som president. Muslimene protesterte men ved valget i 2011 vant Jonathan overlegent over den muslimske kandidaten, og protestene fra det muslimske nord økte (Zenn, 2012, s10)

Det er bred enighet om at dagens situasjon har sammenheng med at muslimer har mistet makt og ikke blitt hørt i forbindelse med etableringen av en ny grunnlov og konstitusjon etter kolonitiden (Adesoji, 2011). Denne konstitusjonen fastslo at Nigeria skulle være en sekulær stat, noe den muslimske befolkningen i nord ikke var enige i. Om denne misnøyen kommer fra enda dypere historiske røtter er det ikke rom for å ta stilling til i denne studien. Likevel må faktoren med følelse av å ha mistet politisk makt i det muslimske nord tas med videre.

I kolonitiden etablerte britene lokale allianser med lokale maktpersoner. Dette var gjerne menn som hadde makt under Sokoto Kalifatet også, og britenes utnyttelse av disse alliansene førte til at disse mennene og deres familier ble eliten i landet (Bøås, 2012 b). Denne eliten sto så sterkt før og under kolonitiden at den har overlevd fram til i dag (ibid).

Videre er Nigeria et land som etter kolonitiden har slitt med å holde landet sammen til en nasjon. Dette vises godt ved at en stat som klart har uttrykt i sin grunnlov at den er en sekulær stat har tolv stater som innfører Sharialover lokalt og dermed knytter religion sammen med politisk styring (Zenn, 2012, s3). I tillegg finnes det tradisjonelle religioner og folkegrupper som ikke er verken kristne eller muslimer. Biafra republikken og Igbo folkets blodige forsøk i 1967 til 1970 på å løsrive seg fra Nigeria er et eksempel på dette (Adesoji, 2011, s100).

Etter kolonitiden har landet vært gjenstand for mange kupp, avløst av forsøk på demokratisering, før nye kupp ble gjennomført. Den økonomiske styringen og fordelingen i landet og den høye graden av korrupsjon vitner også om en stat som har utfordringer. Nigeria har på tross av sine store inntekter fra naturressurser aldri klart å fordele de økonomiske midlene til beste for folket. Dette har spesielt rammet de muslimske områdene i nord, og har gitt næring til inntrykket av den store etnisk-religiøse forskjellen i landet (Blanquart, 2012, s31)

Porøse grenser mot Tsjad, Niger og Kamerun er også en stor utfordring for Nigeria. Totalt anslår myndighetene at landet har nesten 1500 ikke-kontrollerte grenseoverganger, og bare 84 offisielle (Zenn, 2012, s7).

Av dette ser man at det finnes mange incentiver for at voldelige opprør og ekstremisme kan vokse fram. Når det i tillegg dukket opp en karismatisk leder, Mohammed Yusuf, for en muslimsk sekt i nord på begynnelsen av 2000 tallet er mange av Bjørgos (2005) grunner til terrorisme og opprør oppfylt (Bøås, 2012 b, s3; Zenn, 2012, Intro).

Boko Haram dominert område i Nigeria (NCTC, 2013)

4.2 Boko Haram

I dette kapittelet skal det utelukkende handle om Boko Haram. Her står analysen sentralt sammen med deres utvikling, påvirkning og eventuelle nettverk og støttespillere. Navnet Boko Haram kommer fra lokal omtale av gruppen i deres tilholdssted nord i Nigeria og fra media. Gruppen selv kaller seg *Jama'atu Ahlis Sunna Lidda'awati Wal-Jihad* (Organisasjonen forpliktet til spredning av Profetens lære og Jihad) (Zenn, 2012, Intro; Adesoji, 2011, s105). Gruppen har tidligere også vært kjent under navn som *Nigerian-* eller *Yobe Taliban* og *Yusufiyya*, men her vil de bli referert til som Boko Haram.

Navnet Boko Haram betyr på det lokale Hausa språket «vestlig utdanning er en synd», eller «boken er synd» (Bøås, 2012 b, s3; Onuoha, 2012). Dette peker mot gruppens holdninger til vestlig utdanning og livsførsel. Den midlertidige lederen Mallam Sanni Umaru uttalte i 2009 at det var «[...] ikke utdanningen i vesten som er syndefull, men vestlig sivilisasjon er forbudt». Dette skal angivelig peke på islamsk overlegenhet over kristen tro (Onuha, 2010, s57; Adesoji, 2011, s106)

Det er også fremsatt konspiratoriske tanker om Boko Haram. Det hevdes at både Gadaffi og Mossad skal kunne stå bak, eller at regjeringen i Nigeria egentlig styrer gruppen for å kunne trekke oppmerksomhet bort fra de mange uadresserte problemene i landet (Adesoji, 2011, s104). Morten Bøås adresserer de samme utfordringene, og peker på at det ryktes at Boko Haram har sponsorer høyt oppe i politikken i landet (2012 b, s2)

Etter en gjennomgang av gruppens utvikling vil fokuset i analysen være fra 2009 og fram til i dag. Denne tidsperioden er valgt fordi det er bred enighet om at gruppens ekstremisme og økende voldsbruk henger sammen med drapet på deres første leder Mohammed Yusuf i politiets varetekt i 2009, og at gruppen har utviklet en uoversiktlig celle-struktur (Blanquart, 2012, s31). I selve analysen er derfor fem operasjoner fra hvert av de fem årene siden denne hendelsen valgt ut for å belyse utvikling i denne tidsepoken, og dermed kunne si om gruppen er terrorister eller mer legitime opprørere.

På dette tidspunktet er det på sin plass å gjenta de viktigste momentene fra kapittel to og gjennomgangen studien der gjorde av hva som er terrorisme og hva som ikke er det. Vi husker at Hoffmann (2006) og Romarheim (2013) brukte ordene vold, politikk, frykt og strategi/trusler om terrorisme og at dette bidro i sterk grad til denne studiens definisjon (kap2.2), og at det er ikke statlige aktører som bruker vold mot ikke-stridende uskyldige sivile. Terroristen rammer gjerne andre enn sitt «publikum» for å øke frykten hos disse til å ta avgjørelser de ellers ikke ville ha tatt. Dette til forskjell fra opprørere (kap2.3) som gjerne velger mål som er direkte koblet mot

maktapparatet, og søker å påvirke befolkningen til å ta opprørernes side mot politisk ledelse. Opprørere søker som terroristen politisk påvirkning gjennom vold men har langt større behov for støtte i den lokale befolkningen, og NATO doktrinen beskriver dette; *The actions of an organized and often ideologically motivated, group or movement that seeks to effect or prevent political change of a governing authority within a region[...] through use of violence* (NATO, 2011). Opprør har altså et mer lokalt fokus enn terrorisme.

Etter analysen av de fem operasjonene er det naturlig å analysere hvilke forbindelser Boko Haram har til Al Qaida, AQIM og/eller Al Shabaab. Dersom det i denne delen av studien viser seg at Boko Haram ikke har signifikante forbindelser til noen av disse vil det være naturlig å se på hva som kan føre til slike forbindelser, og felles operasjoner eller hva som kan stanse en eventuell utvikling i denne retningen.

4.2.1 Utvikling

I lang tid har salafistene kjempet for en renere muslimsk livsførsel, og vært opptatt av lite annet enn å studere Koranen. Fra tid til annen kunne dette føre til demonstrasjoner lokalt men aldri godt organisert eller over lang tid, og disse utviklet seg ikke til en kamp mot staten Nigeria (Bøås, 2012 b, s3). Boko Haram sies å springe ut av en av mange grupper med Taliban som forbilder på 1990 tallet, men Boko Haram som religiøs sekt i Nigerias nordøstre hjørne ble etablert i 2002 (ibid). Her skal studien i korte trekk beskrive utviklingen fra da til 2009, utviklingen fra 2009 til i dag dekkes i 4.2.3.

Selv om det faktiske etableringstidspunktet for gruppen er uklart kan talsmann i Nigerias væpnede styrker, oberst Mohammed Yerima, fortelle at gruppen har eksistert siden 1995 (Onuha, 2010, s55). Innledningsvis som en religiøs sekt under ledelse av Abubakah Lawan med navnet *Ahlulsunna wal'jama'ah hijra* (De som følger sunni-islam, felleskap og samhold) men på denne tiden kjent under flere navn som tidligere nevnt (Zenn, 2012, intro; Onuha, 2010, s55). Første gang man anser at Boko Haram tok opp våpen og utøvde vold var 24. desember 2003, da de angrep politistasjoner i Geiam og Kanamma i delstaten Yobe (Onuha, 2010, s55). Nigerias sikkerhetstyrker tok tilbake stasjonene etter noen dager. I 2004 er det kjent at de etablerte treningsleiren «Afghanistan» i Kanamma på grensen til Niger (ibid).

I 2003 uttalte Osama bin Laden at Nigeria som ett av seks land er «klar for frigjøring», og rett etter møttes ledere for Boko Haram og Al Qaida i Pakistan (Zenn, 2012, ii). Uttalelsen fra bin Laden er viktig i denne sammenheng fordi det er første gang Nigeria nevnes av Al Qaida, og Nigeria er det eneste landet utenfor den arabiske verden som nevnes. De andre fem var Marokko,

Jemen, Saudi Arabia, Jordan og Pakistan (Zenn, 2012, s5). Dette er likevel ikke det samme som at Boko Haram har forbindelser til Al Qaida i dag.

Den mest foruroligende hendelsen var likevel i 2004. Da mange studenter valgte å trekke seg fra sine studier på universitetet i Maiduguri og høyskolen i Damaturu, rev i stykker sine studentbevis og diplomer og ble med Boko Haram i studier av Koranen (Onuha, 2010, s56; Zenn, 2012, s6). Studentene klandret styresmaktene for at de ble utdannet til ledighet, og for at deres eneste utsikt var et liv i fattigdom. Denne hendelsen er ikke ulik Ayman al-Zawahiris dannelse av Al-Jihad i Egypt i 1970-årene (Wright, 2006, s52-56).

Den karismatiske Ustaz Mohammed Yusuf er betraktet som den første lederen av Boko Haram. Han skal angivelig ha mottatt økonomisk støtte fra Al Qaida for å rekruttere unge menn til gruppen, og han kom i konflikt med andre muslimske ledere i regionen på grunn av sine ekstreme standpunkt (Onuha, 2010, s56). Yusuf ble arrestert i 2005 og anklaget for terrorisme. Han ble frigitt etter presidentvalget i 2007. Den nyvalgte Umar Yar'Auda ble overbevist av muslimske ledere om at Yusuf bare var en muslimsk predikant (Zenn, 2012, s13).

Sikkerhetstyrkene holdt Yusuf og gruppen under oppsikt og i juli 2009 slo de til mot Boko Harams base i Bauchi. Flere medlemmer ble arrestert, og midler for å produsere bomber sammen med andre våpen ble konfiskert. Dette førte til umiddelbare og voldsomme reaksjoner fra gruppen (Adesoji, 2011, s105). Den første operasjonen studien tar for seg er de etterfølgende opptøyene i Bauchi i 2009.

4.2.2 Fem viktige operasjoner:

Bombeangrep, mordbranner, angrep på fengsler, drap og kidnappinger har siden den gangen blitt dagligdagse hendelser i nord (Vanguard, 2013). De fleste store byene nord i Nigeria, samt flere byer sentralt i landet, har vært utsatt for bombeangrep. På 50års dagen for frigjøringen av landet ble også hovedstaden Abuja, og et sentralt militært anlegg utsatt for det samme (ibid).

En RUSI rapport fra august 2012 anslo på det tidspunktet at Boko Haram var ansvarlig for over 160 anslag/operasjoner, og over 900 mennesker er drept i disse operasjonene siden 2009 (Solomon, 2012, s6). Jacob Zenn (2012, s20) skriver i sin rapport at antallet operasjoner er omtrent 300 og over 1000 mennesker drept som følge av disse, Martin Ewi (2012) hos ISS Pretoria bekrefter opplysningene, og sier i tillegg at over 10 000 mennesker er skadet.

Uansett er dette et stort antall operasjoner, og mange menneskeliv tapt, men i denne studien vil det ikke fokuseres på mer enn fem av operasjonene. De fem som er valgt ut har som funksjon å

beskrive en utvikling av Boko Harams modus operandi, og er derfor plukket fra hvert av de fem årene siden 2009.

Operasjonene eller aksjonene vil først beskrives for å klarlegge hendelsesforløp, og for å kunne gjøre dette har studien her benyttet flere nyhetsartikler som støttelitteratur. Deretter vil elementer i operasjonene diskuteres rundt faktorene frykt, målutvelgelse, mediebruk og valg av våpen. Hensikten med denne fremgangsmåten er å bidra til å karakterisere gruppen som legitime opprørere eller som en terroristorganisasjon. Her skal studiens tidligere gjennomgang av Al Qaida, AQIM, Al Shabaab og Tuaregopprøret bidra til en forståelse av en eventuell utvikling og til å kunne trekke konklusjoner.

2009 Kamper mot sikkerhetsstyrkene

Aksjonen er også kjent som «the four-day uprising», og beskrives som starten på dagens voldelige Boko Haram (Adesoji, 2011; Bøås, 2012 b). Opptøyene startet 26. juli og varte til den 30. juli, og spredte seg fra Bauchi til nabostatene Kano, Yobe og Borno. Hardest rammet ble Borno, hjemstaten til Yusuf (Adesoji, 2011, 104).

Rapporteringen av hendelsen er noe avvikende, men det er enighet om at det som utløste volden var sikkerhetsstyrkenes anslag mot en av Boko Harams baser. Både basen i Maiduguri, Borno og en base i Dutsen Tenshin, Bauchi, er rapportert som initialt anslags-sted (Zenn, 2012, s18; Adesoji, 2011, s104). Sikkerhetsstyrkene slo hardt til og arresterte flere medlemmer og konfiskerte våpen og bombeproduksjonsmidler (ibid).

Det kan synes som om Boko Haram var forberedt på dette og slo tilbake mot politistasjonen i Dutsen Tenshin, med et kraftfullt angrep, bare to timer etterpå (Adesoji, 2011, s105; Onuha, 2010, s58-60). Politistasjonen ble fullstendig ødelagt og kampene spredte seg raskt til nabostatene. I løpet av de fire dagene kampene varte ble flere kirker, mengder av kjøretøy, politistasjoner og andre myndighetsbygg fullstendig ødelagt, over 700 mennesker ble drept, og 3500 mennesker drevet på flukt. Hovedvekten av de drepte tilhørte Boko Haram (Onuha, 2010, s60; Zenn, s18).

Kampene stoppet da politiet klarte å arrestere Yusuf etter at sikkerhetsstyrkene hadde gjennomført et voldsomt angrep på hans boligkompleks i Maiduguri (Onuha, 2010, s60). Yusuf ble senere drept i varetekt, noen hevder det var en ren henrettelse. Politiet forklarte hans død med at han ble skutt da han forsøkte å flykte (ibid).

Denne operasjonen kan virke forberedt fra Boko Haram sin side. Det kan se ut som de hadde en plan for operasjonen siden den spredte seg såpass fort til et større område, og de hadde mange

«soldater» klare til kamp. Kanskje måtte den fremskyndes ettersom de selv ble angrepet av sikkerhetsstyrkene først.

Den kan sies å være planlagt for å **spre frykt**, men primært ikke frykt hos den lokale befolkningen. Denne operasjonen var ment for å vise hvilken styrke de kunne slå til med mot sikkerhetsapparatet i Nigeria, og for å vise at de hadde mange medlemmer som var villige til å slåss. Operasjonen kan ikke sies å ha bidratt til lokal støtte da så mange ble drevet på flukt og dødstallet var svært høyt hos Boko Haram selv, men Yusuf's dødsfall i varetekt økte heller ikke myndighetenes troverdighet hos lokalbefolkningen, og regimets sanne voldelige natur kom til syne. Samlet peker dette i retning av en opprørsaksjon.

Målene var i hovedsak relativt legitime mål i form av myndighetsbygg, politistasjoner og sikkerhetsstyrkene, men det ble også rapportert om angrep på illegitime mål som skoler, kirker, moskeer og kjøretøy parkert utenfor disse (Onuha, 2010, s60). Dermed kan det virke som om målutvelgelsen i hovedsak er opprørsfokuseret, men på den annen side ødela Boko Haram med overlegg illegitime mål også. Angrepene på de illegitime målene kan sees i sammenheng med de mer legitime i den hensikt å fortelle befolkningen at myndighetene ikke er i stand til å beskytte noen. Imidlertid kan det også hevdes at kirkene og skolene som ble angrepet var en klar melding om Boko Haram sin ideologi og på denne måten virke fryktskapende på den kristne delen av befolkningen. Derimot ble også moskeer mål for Boko Haram i denne operasjonen og argumentet om å skremme den kristne befolkningen er lite trolig. Samlet sett virker det også som målutvelgelsen peker mot en opprørsaksjon.

Mediedekningen av opprøret var selvsagt stor i Nigeria, og intervjuer med Yusuf ble gjennomført under operasjonens gang, der han hevder at Boko Haram aldri vil overgi seg, og at myndighetenes forsøk på å arrestere han bare ville øke kampviljen (Zenn, 2012, s19). Den typiske utformingen av operasjonen for å skape oppmerksomhet for å underbygge frykten er det element av her, men likevel var det ingen strategiske budskap fra Boko Haram i media i denne operasjonen som søkte å innsette frykt i opinionen. Mediebruken peker tydelig mot oppørstaktikk som følge av et behov for å markere seg ovenfor myndighetene.

Våpenbruken og **aksjonsformen** er preget av konvensjonelle våpen og brannstifting. Det er ingen store spektakulære sprengninger, og dette kan forklares med at Boko Haram i denne operasjonen opererte i sitt eget nabolag. De ønsket ikke å skade uskyldige sivile muslimer, men de brukte håndvåpen, brannstiftelse og ren vandalisme for å ødelegge infrastruktur. Videre er det rapportert om mange flyktninger og døde militære, men ingen døde uskyldige sivile (Onuha,

2010, s60). Dette må ansees å være et forsøk på å skåne den sivile befolkningen for i neste omgang å kunne høste støtte til en videre opprørskamp, altså er det her tydelig opprørstaktikk.

Alle de fire analyserte faktorene peker i retning av en typisk opprørsoperasjon som var godt organisert. Det finnes elementer av terrorisme, som eksempel målutvelgelsen, men i en opprørskamp er det ikke unormalt å bruke midler som dette for å sjokkere myndighetene slik at oppmerksomheten på saken oppnås. Til sammenligning viser studiens avsnitt om Tuaregopprøret at opprørere gjerne fokuserer på samme type mål som denne operasjonen gjorde, og et krav om å få utøve sin kulturelt betingede religion, altså er kravet å få beholde sin identitet her også.

2010 Fengselet i Bauchi

Etter opptøyene i 2009 trakk mange medlemmer av gruppen seg til de ubevoktede grenseområdene for å reorganisere og komme sterkere tilbake (Zenn, 2012, s19). Etter Yusufs dødsfall ble hans nestkommanderende Abubakar Shekau ny leder.

Under den fredelige feiringen av Eid-el-Fitr angrep Boko Haram fengselet i Bauchi 7. september, og frigga over 700 fanger. Blant disse fangene var det også mellom 120-150 medlemmer av Boko Haram som ventet på rettergang etter opptøyene året før (Zenn, 2012, s20; Smith, 2010).

Før operasjonen barberer medlemmene seg på hodet, fjerner skjegget, gjemmer sine håndvåpen under bekledningen og blander seg med den lokale befolkningen under en seremoni i nærheten av fengselet (Zenn, 2012, s20). De forsikrer lokale innbyggere om at de er her på oppdrag og at sivile liv ikke står i fare når de angriper (ibid).

Angrepet virker godt planlagt, varer i to timer og Boko Harams menn antenner deler av fengslet og bryter opp alle celler (Smith, 2010). Deretter forsvinner de i kaoset.

Nok en gang er det snakk om godt planlagt operasjon. Den er ikke sofistisert men nøye gjennomtenkt og tidspunktet den utføres på er ikke tilfeldig. Gruppen vet at beredskapen er lavere under denne festen, og at sjansene dermed er større for å lykkes. Operasjonen er på ingen måte designet for å **spre frykt** blant befolkningen. Derimot er den utført med omhu for ikke å skade uskyldige sivile, og gjennom dette rekruttere både lokale innbyggere, og fengslede kriminelle som egentlig ikke deler synet til gruppen, men bærer på et hat mot myndighetene. Sist men ikke minst er meningen å befri sine medlemmer, og også understreke for alle som ser operasjonen at gruppen tar vare på sine egne.

Målutvelgelsen er å betrakte som et «legitimt» mål for en opprørsgruppe som mener deres medlemmer er satt i fengsel under feil omstendigheter, og for en gruppe som trenger all den

kampkraft og støtte de kan få. Målet er heller ikke å ta livet av flere mennesker for å kunne bygge opp en frykt.

Denne studien har ikke avdekket annet enn normal **mediedekning** i Nigeriansk presse og budskapet fra gruppen var kun at de ville befri sine egne medlemmer. Altså tok de ansvar for å ha gjennomført operasjonen, men trusler om større og voldsomme aksjoner er ikke avdekket. Operasjonen lignet på aksjoner gruppen hadde gjennomført i 2003 (Zenn 2012, s20; Smith, 2010). De forsvant i dekning etter gjennomføringen.

Operasjonen ble gjennomført med konvensjonelle **våpen** og ved å sette fyr på deler av fengselet for å skape en uoversiktlig situasjon. To politimenn og noen fanger ble drept og noen skadet, men operasjonen var ikke designet for å skape et størst mulig antall døde, og det er heller ikke rapportert om bruk av sprengladninger.

Dette er en **aksjonsform** som bærer tydelig preg av å være opprørstaktikk, kanskje også helle i retning av organisert kriminalitet. Her ønsker Boko Haram å oppnå en form for støtte gjennom å frigi mange flere enn sine egne, og gjennom å forsikre lokalbefolkningen om at sivile liv ikke står i fare. Dette underbygges av valg av konvensjonelle våpen og det som i denne sammenheng må kalles et legitimt mål.

Igjen ser vi koblingen til NATO sin definisjon ved at de søker lokalbefolkningens støtte, og at målet like gjerne kunne vært plukket ut av Tuaregopprørere i Mali.

2011 FN Bygningen i Abuja

Budskapet til Boko Haram var innføring av Sharia-lover i Nigeria, og angrepene var rettet mot politistasjoner, fengsler, kirker, skoler og andre institusjoner som skadet innbyggernes inntrykk av regjeringen i landet frem til den 26. august 2011 (Zenn, 2012, s20).

Denne dagen kjører Mohammad Abdul Barra en bil fullastet med eksplosiver inn i FN bygningen i Nigerias hovedstad Abuja og sprenger seg selv og bilen. Bygningen får massive skader og 23 mennesker blir drept, og Boko Haram påtar seg ansvaret ved en telefon til Hausa-språklig BBC i Nigeria (Zenn, 2012, s20; Murray & Nossiter, 2011).

Operasjonen er spesiell fordi dette er første gang Boko Harams mål er av internasjonal art, og fordømmelser av angrepet fra Ban Ki-moon og Barack Obama følger i media straks etterpå (Murray & Nossiter, 2011). I en uttalelse til media senere, sammen med en video av forberedelsene til operasjonen, sa Abu Shekau at gruppen anså FN som en «felles fiende» sammen med regjeringen i landet og USA (Zenn, 2012, s21). Videre hevdet han at FN krenker muslimenes rettigheter og er «the forum of all global evil». Dette er også den første

selvmordsbomber aksjonen i Nigeria, og media brukes mer bevisst enn før i denne operasjonen (Connell, 2012, s89). En fiendebeskrivelse som er særdeles likt Al Qaida sitt fiendebilde.

Denne operasjonen har et klart innslag av å **skape frykt** langt utover målet de faktisk rammer, og denne operasjonen ligner en operasjon gjennomført av AQIM i Alger i 2007 (Bennhold & Smith, 2007). En bilbombe som sprenges i en FN bygning i en stor by skaper frykt hos hele befolkningen. Kan en aksjon rettes mot en bevoktet bygning på denne måten er det et signal om at de som står bak kan slå til hvor som helst og når som helst. En slik handling er dermed ikke designet for å skape støtte i befolkningen, men for å skape frykt.

Det neste vi skal fokusere på er **målutvelgelse**. Dette er helt klart et mål som er valgt ut med bakgrunn i at FN representerer noe større enn bare en lokal kamp i Nigeria, og volden rettes mot sivile ikke-stridende som jobber i bygningen. Dermed må FN bygningen i Abuja anees for å være et ikke-legitimt mål. Det kan argumenteres for at FN også til tider stiller med militær makt i land der dette er påkrevet, men i Nigeria har FN kun hatt sivile organisasjoner inne. FN er heller ikke en part i de konflikter som finnes i landet og må dermed anses som en utenforstående tredjepart.

Når målutvelgelse er tema er det naturlig å stille spørsmål om hvorfor akkurat FN bygningen ble målet for den første selvmordsbomberaksjonen i Nigeria. Dette kan forklares med å se på Shekau sine uttalelser etter hendelsen, og utrulling av en video på internett med budskapet om at FN krenker muslimers rettigheter, og er et forum for ondskap. I videoen blir det også understreket at dette er «[...]et budskap til den amerikanske presidenten og andre vantro» (Homeland Security subcommittee on CT&I, 2011). Dette er **mediemetode** og retorikk vi har sett hos Al Qaida assosierte terrororganisasjoner tidligere, og som dermed kan indikere en forbindelse til disse. Dette sammen med opplysninger om at Boko Haram medlemmer har vært hos Al Shabaab og AQIM og mottatt trening vil dekkes grundigere i den videre analysen i 4.2.3, men kan ha vært avgjørende for akkurat denne målutvelgelsen. Det er verdt å merke seg at dette er første gang operasjonen følges opp i mediene på denne måten og at denne operasjonen markerer et skille i våpenvalgene.

Her velger Boko Haram ikke konvensjonelle **våpen** men operasjonen er utelukkende gjennomført med en stor bilbombe i den hensikt å skape flest mulig sivile tap. Operasjonen er spektakulær og meget godt planlagt med dette for øyet. Kanskje kan det være et resultat av at Boko Harams ledelse ikke så resultater av den tradisjonelle måten å operere på, men det kan også være et resultat av forbindelser til terrororganisasjoner som Al Qaida og AQIM.

Denne aksjonen er et skifte i valg av **aksjonsform** og taktikk fra Boko Haram sin side. Det er en terrorhandling som tar sikte på å skade, og drepe, ikke-stridende uskyldige sivile for å oppnå massiv oppmerksomhet. Denne aksjonen inneholder altså vold, politikk, frykt og strategi/trusler. Volden ved den rene sprengingen, politikken er signalisert gjennom Shekau sine uttalelser om forum for ondskap og muslimers rettigheter. Frykten bygges av å vite at mennesker er villig til å sprengte seg selv, og på områder der det oppholder seg mange mennesker for å fremme den strategien gruppen står for.

2012 Utvidelse av «operasjonsområdet» fra nordøst mot nordvest til delstatene Kogi, Sokoto og med fokus mot sør

Siden opprinnelsen hadde Boko Haram vært aktive i den nordøstre delen av Nigeria, spesielt i statene Borno, Bauchi og Yobe, men i 2012 iverksatte gruppen en utvidelse av sitt eget operasjonsområde (Zenn, 2012, s22).

Etter operasjonen i Abuja i 2011 viste de en økende bruk av eksplosiver. I januar 2012 startet de en kampanje der flere politistasjoner ble angrepet med både konvensjonelle håndvåpen, IEDer og

selvmordsbombere i Kano, sentralt i nord. De slo til med minst 100 menn, mot åtte mål samtidig, og drepte 185 mennesker (Blair, 2012). Disse operasjonene ble fulgt opp med trusler mot ledere i Sokoto, i nordvest, at dersom de ikke løslot fengslede Boko Haram medlemmer ville samme type aksjoner iverksettes der (Zenn, 2012, s22; Marama, 2012). Den 30. juli gjorde gruppen alvor av truslene og gjennomførte koordinerte bombe og selvmordsbombe aksjoner mot flere politistasjoner i Sokoto, og en uke senere utførte de en ny helt lik operasjon mot andre politistasjoner i samme stat (Zenn, 2012, s22; This Day, 2012)

Dette kan settes i sammenheng med økte muligheter for Boko Haram til å rekruttere etter at regjeringen bestemte seg for å fjerne den 40 år gamle bensin-subsidie ordningen (Ewi, 2012). Noe som har ført til dobbel pris for bensin & diesel. Misnøyen med en allerede lite populær regjering stiger raskt da dette er et kraftig slag mot de fattige i nord. Streiker og heftige protester fra fagforeninger brøt ut og gav Boko Haram et mulighetsvindu til å øke fotfestet i nordvest

(ibid). Mere misnøye og manglende framtidsutsikter øker rekrutteringsgrunnlaget for alle som har organisert seg i kamp mot styresmaktene.

Uansett viste Boko Haram vilje til å gjøre alvor av sine trusler og etablerte seg i alle stater i nord. I sin videre ekspansjon i Nigeria gjennomførte de et angrep på fengselet i Koton Karfe i Kogi. Kogi er en sentral stat sør for Abuja (se kart), og grenser mot det oljerike sør (Zenn, 2012, s22). Dette kan anses som en slags posisjonering for å kunne slå til mot mer profilerte mål i sør, som for eksempel Lagos (ibid, s23). Lagos er et uttalt mål for Boko Haram samt at man vet at de har rekognosert byen, og dette vil gi tilgang til mål innenfor olje & gass, samt at multinasjonale selskap er tungt etablert der. I Kogi ble det også avdekket sju bombeproduksjons-fabrikker tilhørende Boko Haram, store håndvåpenlagre og en gruppe på ni personer (celle) tilhørende Boko Haram ble avdekket og stanset (ibid).

Selv om aksjonene og utvidelsen av operasjonsområde i 2012 i hovedsak har vært rettet mot sikkerhetsstyrkene og myndighetenes infrastruktur, har de vært særdeles godt planlagt og orkestrert. De har studert, og sannsynligvis infiltrert, sikkerhetsstyrkene samtidig som de i utstrakt grad har benyttet selvmordsbombere og IEDer som **våpentyper**. De har slått til koordinert og på flere steder samtidig for å **maksimere frykten** og understreke det uberegnelige ved denne typen aksjoner (Connell, 2012, s90). Dette er kjent strategi fra andre terrorgrupper vi kjenner til, og selv om målene er andre kan dette assosieres med London-bombene i 2005. Dette kan tyde på at Boko Haram har blitt inspirert av Al Qaida tilknyttede organisasjoner, som Al Shabaab eller AQIM.

Utvidelsen av operasjonsområdet og **målutvelgelsen** kan være et uttrykk for at ledelsen i Boko Haram mener de ikke har fått tilstrekkelig oppmerksomhet hos befolkningen og politisk ledelse, og dermed kan betegnes som et særdeles brutalt opprør med bruk av terroristers strategi. På den annen side kan det argumenteres for at denne måten å operere på er å betrakte som terrorisme, fordi hensikten med operasjonene er å **spre frykt**, og selv om det er endret styre i landet de ønsker, angriper de høyprofilerte mål. Selv om disse er relativt legitime i form av sikkerhetsstyrker så er **aksjonsformen** så brutal og forårsaker så store dødstall at de må klassifiseres som terrorisme. Vi kan tenke oss at en politistasjon i Oslo eller Bergen ble angrepet på denne måten – da ville vi ikke nølt med å kalle det terrorisme.

Videre er det viktig å se på denne utvidelsen av operasjonsområde i et større bilde. Det at aksjoner utføres så langt sør som Kogi er et signal om at Boko Haram også kan slå til mot landets viktigste inntektskilde. Olje og gass er det som bringer penger inn i statskassen, men sammen med den nevnte subsidiereduksjonen og holdningen til at alt vestlig er forkastelig, er det

ikke utenkelig at de vil kunne slå til mot må i olje og gass industrien, og dermed også ramme landets økonomi kraftig.

Til sammenligning utstedte bin Laden i 2003 en rettelse til sin egen fatwa fra 1996. Originalt uttalte bin Laden at oljen ikke skulle være mål fordi den ville tjene den snarlige etableringen under en felles fane og den Islamske stat (Kalifatet) (Zenn, 2012, s4; Lawrence, 2007, s63). I 2003 rettet han selv dette under en tale og sa at Vestens svake punkt er økonomien, og å ramme dette svake punktet var en viktig del av global Jihad (Zenn, 2012, s4-5)

Bruken av **media** har også endret seg i perioden ved at flere nyhetsdesker i Nigeria ble kontaktet av Boko Haram for å sende budskapet om at grusomme aksjoner ville orkestreres i Kano om ikke medlemmer av gruppen ble løslatt fra fengsel. Aksjonene ville bli verre enn de i Maiduguri (African Outlook, 2011). Media ble under ekspansjonen også brukt mer aktivt enn før av gruppens talsmann for å understreke deres overordnede mål, og at alle som kjempet mot innføring av Sharia i hele Nigeria ville oppleve væpnet kamp (Sahara Reporters, 2012).

Faktorene mediebruk, målutvelgelse, våpentype og om aksjonene er fryktspredende i sin natur er diskutert og det meste peker i retning av at modus operandi er endret. Tidligere ble operasjonene utført med håndvåpen og vandalisering, og nå mer med sprenginger, bilbomber og mer avanserte operasjoner. Dette indikerer at de har beveget seg mot terrorisme. Det som kan skape tvil om denne konklusjonen er målene Boko Haram har valgt. De er i overveiende grad ikke rettet mot sivile, men mot sikkerhetstyrkene. Dersom målutvelgelsen kunne sees på isolert ville oppørstaktikk vært en mer nærliggende konklusjon, men her er det umulig å se disse fire faktorene isolert fra hverandre, og aksjonene må dermed kunne kategoriseres som terrorisme. Mest på grunn av den frykten disse aksjonene skaper både lokalt og regionalt, og fra studiens definisjon understrekes dette ved; [...] *en ikke-statlig aktør sine voldshandlinger, eller trusler om disse mot ikke-stridende og sivile i den hensikt å spre frykt*[...]. Her blir det viktige «trusler om» da disse fremmes i media, sammen med at den normale induktive tanken hos befolkningen vil være «at dersom det er mulig å angripe sikkerhetstyrkene, så må det være lett å angripe vanlige innbyggere», og slik bidra til å øke graden av følt frykt.

Videre er det naturlig å skjele til utviklingen av både Al Shabaab og AQIM. Både deres forløpere og organisasjonenes nåværende form har lokale kamper mot sikkerhetstyrkene i landet som hovedfokus, men aksjoner de gjennomfører faller likevel gjerne under kategorien terrorisme.

2013 Fransk familie som gisler

Den femte og siste aksjonen studien skal ta for seg i analysen startet 19.februar 2013, da kom det meldinger om at en familie var kidnappet av islamister nord i Kamerun (Aftenposten, 2013).

Familien, bestående av mor, far, tre barn og en onkel, skal ha blitt tatt av seks bevæpnede islamister på tre motorsykler (BBC, 2013). Den 21.mars var disse fortsatt i fangenskap hos islamistene (GlobalPost, 2013), og kravene fra gisseltagerne har variert fra at franske styrker må trekkes ut av Mali, til at Boko Haram medlemmer skal slippes fri fra fengsel i Kamerun og Nigeria (Ross, 2013; Aftenposten, 2013). Kravene har blitt fremsatt i videoer postet på nettstedet YouTube.

Det er motstridende rapportering av om det er Boko Haram eller en utbrytergruppe under navnet Ansaru som står bak (Staveland, 2013; Ross, 2013). Boko Haram har ikke tatt gisler tidligere (Ross, 2013), men deres tilstedeværelse både i Kamerun og Niger har lenge vært en bekymring for myndighetene, og Hausabefolkningen som er hovedbestanddelen i Boko Haram lever i grenseområdene mellom disse landene (Zenn, 2012, s29-32). Dette sett sammen med en stor operasjon sikkerhetsstyrker i Nigeria innledet i Borno i september 2012 for å slå Boko Haram, og de krav som framstilles, er det overveiende sannsynlig at Boko Haram står bak (Zenn, 2012, s29). Og det er dermed naturlig at studien behandler hendelsen som en Boko Haram aksjon.

Det å ta fanger vil kunne utføres av både opprørsgrupper og terrorister, men ofrene for aksjonene er gjerne forskjellige. Opprørere aksjonerer gjerne mot personer som har direkte innvirkning på deres sak, som høytstående politikere eller ledere av sikkerhetsstyrkene. Terrorister vil ta gisler for løsepenger, og storpolitiske krav kan stilles, samt at ofrene gjerne er turister eller ansatte i multinasjonale selskap. Begge understreker at ingen kan føle seg trygge og gir dermed næring til **frykten**, men ved å kidnappe personer fra utenforstående land vil terroristen gjerne få internasjonal oppmerksomhet.

Målet her er helt klart ikke-stridende uskyldige sivile, og i dette tilfellet er det den franske familien som utsettes for voldshandlingen, men det virkelige publikumet for aksjonen er helt klart myndighetene i Frankrike, Kamerun og Nigeria. Målet for aksjonen må likevel sies å være et ikke-legitimt mål.

I denne aksjonen er videoer postet på nettstedet YouTube¹² med krav og bekreftelse på at islamistene vil drepe gislene om deres krav ikke innfris, samt trusler mot de involverte

---

¹² http://www.youtube.com/watch?v=PDxTKFNhc_A

myndighetene om at de vil kjempe Jihad sammen med sine brødre over alt. Dette er en videre utvikling av **mediebruken** som har utviklet seg gradvis fra bombingene i Abuja i 2011.

Her benyttes den internasjonale oppmerksomheten ved denne **aksjonsformen** som det kraftigste **våpen** og hensikten er å fortelle at myndighetene ikke kan beskytte de sivile, samtidig som Boko Haram i denne sammenheng også stiller krav som vedgår Mali og den franske kampanjen der. Dette underbygger frykten for at grupper i denne regionen samvirker, og gir Boko Haram en form for makt de tidligere ikke har hatt.

Aksjonen isolert sett kunne vært utført av både opprørere og av terrorister, men her velges uskyldige sivile fra et land som ikke har makt til å endre situasjonen i Nigeria, og denne gisselsituasjonen bidrar dermed ikke til en opprørskamp, og tenderer dermed til å være en handling som ligner mer på terrorisme enn opprør.

En til Fem.

Utviklingen gjennom de fem operasjonene gir et inntrykk av at gruppen har kommet langt i en transisjon fra opprørskamp med et islamsk budskap, og til å bli Jihad terrorister, men fortsatt med sterkt innslag av opprør mot Goodluck Jonathan sitt regime (Blanquart, 2012, s31). Boko Haram har også blitt mer klar over sin mulighet til å assosieres med Al Qaida, og det kan se ut som om de nå griper denne muligheten (Nicoll & Delaney, 2012). Også fordi det i denne siste videoen brukes arabisk, og på tidligere videoer fra gruppen har språket vært Hausa (Ross, 2013). Dette er likevel ikke det samme som at de har konkrete forbindelser til Al Qaida franchisen.

I det neste kapittelet vil studien derfor forsøke å trekke sammen opplysninger fra flere rapporter og dermed se etter et mønster som viser om Boko Haram er en del av Al Qaida nettverket, og om vi dermed i nær fremtid kan vente en proklamasjon om at de tilhører grenen Al Qaida, enten som egen gren eller tilknyttet AQIM.

4.2.3 Partnere & nettverk

I perioden før aksjonen mot FN bygningen i Abuja i 2011, var Boko Haram dedikert til en opprørskamp mot de sittende styresmakter i Nigeria, og fokuset var innføring av Sharia-lover i hele landet (Homeland Security subcommittee on CT&I, 2011, s1). De angrep og drepte også muslimske ledere de mente var korrupte, eller som kom med negative utsagn om gruppen offentlig (Ross, 2013; Zenn, 2012, s17). Perioden fra 2009 til 2011 er dermed en periode som bærer preg av å være en ren opprørskamp.

Som vist gjennom de fem operasjonene i 4.2.2 har Boko Haram gjennomgått en transformasjon, og inntatt en posisjon som ligner terrorister. Boko Haram er likevel ikke listet som

terrororganisasjon av Vesten men de tre toppmedlemmer Abubakar Shekau, Abubakar Adam Kamar og Khalid al-Barnawi er på USA sin *Specially Designated Global Terrorist* liste (Blanquart, 2012, s33; Adedoja, 2012). Videre er det en viss uenighet knyttet til om Boko Haram har bånd til Al Qaida, AQIM og Al Shabaab, og dette vil i det etterfølgende bli diskutert.

Tidligere er det også beskrevet at enkelte forskere mener det er en konspirasjonstanke å koble sammen terrorist- og opprørsgruppene i Nord- og Vest Afrika til et nettverk, og det eksisterer også konspirasjonsideer rundt både AQIM, Al Shabaab og Boko Haram. Videre i denne studien er det ikke hensiktsmessig å bringe inn alle tenkelige konspirasjonsideer, men heller å utfordre den tanken Fafo forsker Morten Bøås advarer mot, nemlig at det finnes et nettverk mellom terrorister i Nord- og Vest Afrika, og dermed forfølge advarselen i RUSI-rapporten, og tanken til Peter Bergen, at det finnes et nettverk, men at dette til dels er svekket og søker revitalisering (Soria, 2012; Bergen P. , 2013). Tuaregopprørernes koblinger til både Ansar Dine i Mali og AQIM har blitt belyst, og holdes dermed utenfor videre diskusjon.

Som tidligere beskrevet uttalte bin Laden allerede i 2003 at Nigeria var klar for «frigjøring», og at det den gangen ble avholdt et møte mellom Boko Haram ledelsen og Al Qaida. Dette møtet viser at det kan ha eksistert forbindelser lenge før angrepet på FN bygningen i Abuja. Videre er det naturlig å peke på at nigerianske styresmakter i 2004 pågrep og siktet Mohammed Ashafa for terroristaktiviteter, sammen med Mohammad Yusuf, og for å ha mottatt penger fra Osama bin Laden for å rekruttere til en terrorcelle i Nigeria (Homeland Security subcommittee on CT&I, 2011, s14; Zenn, 2012, s13).

Senere indikasjoner på Al Qaida sin interesse i Afrika kom i 2006 da Abu Azzam al-Ansari publiserte en artikkel i web magasinet *Echo of Jihad* med tittelen *Al Qaida flytter til Afrika* (Zenn, 2012, s5). Der peker al-Ansari på flere faktorer, som høy grad av korrupsjon og interne stridigheter, etniske og stammerelaterte konflikter, porøse grenser som følge av høyt konfliktnivå, store mengder våpen og militært utstyr på det illegale markedet, fattigdom og analfabetisme, oljerikdom og få kristne, og at dette gjør Afrika til et yndet område for Al Qaida å operere ut ifra (Zenn, 2012, 5-10). Al-Ansaris kunnskap om fordelingen mellom folkegrupper og religion er sviktende, eller med overlegg misvisende i artikkelen, da vi vet at omtrent halvparten av Afrikas befolkning er kristne.

I 2007 ble det avdekket at den nigerianske forretningsmannen Ilyas Damagun hadde mottatt \$300000US fra Al Qaida kontoer i Sudan og brukt disse til å sende 17 medlemmer av Boko Haram på treningsleir hos AQIM i Mauritania, og han skaffet utstyr og penger til Yusuf (Zenn, 2012, s13).

I februar 2010 er det rapportert at AQIM lederen Abdelmalek Droukdel tok forbindelse med Boko Haram og fremsatte ønsker om å få bidra med «ammunisjon og utrustning for å støtte nigerianerne i kampen mot korsfarerne fra Vesten» (African Research Bulletin, 2010)

Etter kampene med sikkerhetstyrkene i 2009 skal nummer tre på rangstigen, Mamman Nur, ha flyktet til Tsjad for å unngå arrest i Nigeria, og derfra reist til Somalia for å delta i kamper sammen med Al Shabaab. Nur skal ha returnert til Nigeria bare uker før bombingene av FN bygningen i Abuja i 2011, men det finnes ikke sikker etterretning på om han faktisk deltok i den aksjonen (Zenn, 2012, s21; Soria, 2012, s11).

Videre er det også kjent at Abubakar Shekau i 2010 publiserte et manifest der han sier at Boko Haram er en del av global Jihad, og at de støtter Al Qaida assosierte grupper i Irak og Nord Afrika (Soria, 2012, 9). Det er også rapportert at Boko Haram har benyttet AQIM sin mediebransje, Al-Andalus, for å spre offisielle budskap (ibid).

Det kan være lett å falle for fristelsen til å bruke disse indikatorene til å konkludere med at Boko Haram er del av et større nettverk. I denne prosessen er det dermed viktig å huske at de aller fleste aksjoner og uttalelser fra opprinnelsen og fram til 2011 dreide seg om motstand mot Nigerias styresmakter, og budskapet var at landet måtte være en muslimsk stat. Det er heller ikke lenge siden gruppen angrep en kirke og postet en video der Shekau kun snakket Hausa og klandret regjeringen for voldsbølgen og andre interne problemer i Nigeria (Soria, 2012, s9).

Enkelte forskere mener også det mangler bevis på at Boko Haram har interesser utenfor Nigeria. Selv om de deler Al Qaida sitt fiendebilde har de ikke utført signifikante aksjoner utenfor Nigeria, og at det kun er myndighetenes brutale fremferd i jakten på Jihadister som holder liv i gruppen (Solomon, 2012, s9; Felbab-Brown & Forest, 2012). Samtidig som andre mener det er søkt å koble Boko Haram til trening og opplæring hos Al Shabaab, da reisen tvers over kontinentet til Somalia er strabasiøs, og det er grunn til å tvile på om denne kompetansen må hentes i Somalia når den finnes hos andre grupper som har sloss mot myndighetene med bruk av IEDer i Niger Deltaet (Bøås, 2012 b, s4).

Imidlertid pekte den forrige sjefen for US African Command (AFRICOM), General Carter F. Ham, på at Boko Haram og AQIM klart har uttalt en felles intensjon om «å koordinere og synkronisere sine innsatser», og dette bekymret han mer enn noe annet (Solomon, 2012, s7; Plaut, 2011). Denne forbindelsen bekreftet Boko Harams talsmann Abu Qaqa i en telefon basert pressekonferanse i november 2011 da han uttalte «Vi er ett med Al Qaida[...]de hjelper oss i vår kamp» (Atwan, 2012, s224). Samtidig er det en økende bekymring i etterretningskretser for

rapporteringen om at Boko Haram mottar trening og taktisk støtte fra både AQIM og Al Shabaab (Soria, 2012, s10). Og i denne studien er det belyst at operasjonsmønster og taktikker har utviklet seg i perioden fra 2009. Der man har sett en økende bruk av kjente metoder, i form av selvmordsbombere og andre eksplosiver, og utvidelse av eget operasjonsområde.

Selvmordsbomber brukte Boko Haram første gang i 2011, og budskapet etter den operasjonen var klart koblet til global Jihad med trusler mot USA og Vesten (Connell, 2012, s89). Videre tok Boko Haram i 2013 utenlandske gisler for første gang og propagandaen som følge av denne operasjonen bærer også tydelig bud om en knytning til global Jihad.

Utvidelsen av operasjonsområdet har også gitt Boko Haram en økt makt. Gjennom denne operasjonen har de sannsynligvis etablert en cellestruktur som gir tilgang til større deler av Nigeria (Connell, 2012). Dette kan antas å ha vært støttet av både Al Shabaab og AQIM for å øke Boko Harams utholdenhet og nedslagsfelt (ibid) De har også sendt mange av sine «krigere» på treningsleirer til både Al Shabaab i Somalia, og til AQIM i Mali, Mauritania og Algerie (Solomon, 2012; Connell, 2012; Soria, 2012), og disse samvirkefaktorene har sannsynligvis skapt økt gjensidig lojalitet.

Under kampene mellom islamister og regjeringsstyrker i Mali i 2012 ble det i tillegg rapportert fra offisielt hold at over etthundrede av de som kjempet for islamistene tilhørte Boko Haram, og at de ikke forsøkte å skjule sin tilhørighet (Vanguard, 2012). Dette skulle indikere at det er hold i rapporteringen om samvirke mellom grupper i regionen.

Det er likevel slik at noen vil karakterisere koblingene mellom Al Shabaab, AQIM og Boko Haram som en konspirasjonsteori (Johansen, 2013), og hevde at det er lite sannsynlig at AQIM har operasjonskapasitet så langt sør for Sahara som Nigeria (Bøås, 2012 b).

Når man samtidig skal forsøke å forstå om det er forbindelser mellom disse gruppene og om det er mulig for dem å reise lange distanser både for å etablere seg, men også for å innhente kunnskap og kompetanse, må en forståelse for global Jihad ligge til grunn. Det er dermed lite substansielle argumenter i det å hevde at Jihadister ikke er villig til å reise langt, eller til å ta stor risiko for å fremme sin sak, noe al-Zawahiri viste med sine mange reiser til Afghanistan og Pakistan, og viljen til å opprettholde undergrunns virksomhet til tross for fengsling og tortur (Wright, 2006). Samtidig har vi sett at AQIM både har tatt gisler, og at MUJAO senest i mai 2013 gjennomførte en selvmordsaksjon mot fransk-drevet industri i Niger (BBC, 2013). Dette betyr at Boko Haram og AQIM opererer i samme geografiske område. Altså må kampviljen forstås ut ifra Al Qaida sitt fiendebilde i forhold til Vesten, og at de er Takfir. Takfirisme er også Boko Haram sin ideologi. Da kan det også settes likheter mellom disse gruppene og viljen de har

for å fortsette Al Qaida ideologien og at de «finner» hverandre på tross av geografi og andre hindre.

Videre er det naturlig å fokusere på hvordan Al Qaida har fremstått som organisasjon etter 9/11. Organisasjonen har siden Vesten angrep deres baser i Afghanistan vist en bemerkelsesverdig fleksibilitet, og utholdenhet (Hoffman, 2006, s282). De slo til med angrep både i Pakistan og Tunisia kort tids etter at deres baser i Afghanistan var jevnet med jorden av Vesten (ibid). I tiden deretter har Al Qaida spredt seg til å være mange mindre organisasjoner og er mer en instruks eller metode enn en hierarkisk organisatorisk kjempe, skriver Bruce Hoffmann i 2006 (s282). Det som siden har blitt beskrevet som Al Qaida sentralt kan dermed synes som svekket, men samtidig kan det se ut som at organisasjonen er endret og tilpasset en ny tid. Nå kan lokale stedfortredere som AQAP på den Arabiske halvøy og AQIM i Afrika utøve en like stor, om ikke større, trussel mot Vesten (Soria, 2012, s10). Som vi så tidligere har AQAP allerede utøvet funksjonen gjennom å styre Al Shabaab sitt geografiske nedslagsfelt (ibid). Med denne organiseringen har al-Zawahiri annonsert at Al Qaida nå er i stand til å utføre to store operasjoner hvert år, mot «bare» en hvert år før 9/11 (Hoffman, 2006, s283).

Den kunnskap som er etablert både om Boko Haram, Al Qaida, AQIM og Al Shabaab peker mot at Boko Haram kan være på vei inn i Al Qaida nettverket og kanskje med AQIM ledelse som mentorer. Med forståelse for hvordan AQAP har støttet Al Shabaab, og hvordan AQIM har samme rolle i Nord Afrika kan denne tendensen trekkes fram.

Tilbake i 2010 rapporteres det om samtaler mellom ledere i AQIM og Boko Haram, og i 2012 er Boko Haram islamister på plass for å støtte AQIM operasjonen i Mali. Etter de samme samtaler i 2010 og rapporterte treningsopphold både i Somalia, Mali, Mauritania og Algerie øker graden av kompleksitet og høysignatur-mål i Boko Harams operasjoner. Gisseltagningen av den franske familien i 2013 ligner en bekreftelse på dette partnerskapet.

Boko Harams eventuelle inntreden i nettverket kan tjene både til kampen mot «korsfarerne» fra Vesten, gjennom å ha enda en gruppe å benytte, og oljeressursen i Nigeria kan være et mål i Al Qaidas økonomiske Jihad (Zenn, 2012, s5), og det gir både Boko Haram og AQIM en langt større kapasitet til å gjennomføre operasjoner. Vi har allerede sett operasjoner mot gassinstallasjoner i Algerie, og som beskrevet tidligere er Nigeria en stor leverandør av olje og gass til Vesten.

5 Konklusjon og Videre studier

Hensikten med denne studien har vært å plassere Boko Haram i en av definisjonene – terrorisme eller opprør. Det har også vært et mål å kunne si om Boko Haram er en del av Al Qaida eller ikke. Med det som utgangspunkt ble problemstillingen formulert.

Studiens definisjon av terrorisme er; *Terrorisme er en ikke-statlig aktør sine voldshandlinger, eller trusler om disse mot ikke-stridende og sivile i den hensikt å spre frykt i opinionen og hos maktøverne for å oppnå oppmerksomhet om en politisk sak. Frykten skal bidra til politisk kursendring.*

Studiens definisjon av opprør er; *The actions of an organized and often ideologically motivated, group or movement that seeks to effect or prevent political change of a governing authority within a region[...] through use of violence* (NATO, 2011).

5.1 Problemstilling

Er Boko Haram en terrorgruppe i Al Qaida nettverket eller en opprørsgruppe i Nigeria?

Et klart og entydig svar på denne problemstillingen har denne studien ikke klart å avdekke. Boko Haram opererer, som Al Shabaab, i grenselandet mellom opprør, borgerkrig og terrorisme. Det er avdekket at de har sympatier med Al Qaida, og at de har mottatt ressurser i form av trening, finanser og muligens utrustning, og at de har operert sammen med AQIM i Mali. Dette er likevel ikke nok til å konkludere med at de er fullverdige medlemmer av Al Qaida systemet.

Studien har vist at Boko Haram trekkes i flere retninger, og at diskusjonen om de er en del av Al Qaida er pågående. Studien har også pekt på at det finnes skeptikere til de angivelige forbindelsene mellom Boko Haram, Al Qaida, Al Shabaab og AQIM.

I analysen av Boko Haram ble det belyst en utvikling gjennom de fem operasjonene. En transisjon fra opprørskamp med et islamsk budskap, og over mot Jihad terrorisme synes relativt klar. Likevel bærer deres virksomhet også med seg grunntanken om at Nigeria må være et muslimsk teokrati, og kampen mot de lokale myndighetene står sentralt. Videre er det også belyst at det finnes mulige fraksjoner innenfor Boko Haram, som for eksempel Ansaru, og at dette kan komplisere bildet. Imidlertid peker aksjonene fra 2011 og fram til i dag på en trend og en utvikling mot at Boko Haram kan kategoriseres som terrorister. Deres mål har vært illegitime, deres hensikt har vært å skape frykt, våpenvalgene tar sikte på høye sivile tap, og deres bruk av media har lignet de vi ser hos andre terroristorganisasjoner. Med dette som bakgrunn kan Boko Haram defineres som en terrorgruppe, men som ikke utelukkende utøver terrorhandlinger, de fører også en mer konvensjonell kamp mot Nigerias styresmakter. Kanskje kan de defineres som

en hybridgruppe på vei mot en ny organisering og innretning. På sikt kan dette lede til en mer borgerkrigsliknende tilstand ala den vi ser i Syria i dag. Samtidig kan det hende at fokuset på og fra Al Qaida øker og at de derfor blir en global aktør.

5.2 Regional vs. global

I den nye globaliserte verden har også terrororganisasjonene tilpasset seg. De er sofistikerte i både anskaffelser, transport, finansiering og rekruttering. De kan koordinere og gjennomføre operasjoner på tvers av landegrenser ved hjelp av moderne teknologi (Obi, 2010, s59). Med den kunnskap studien har trukket på i de foregående kapitler er det også naturlig å definere de i et globalt eller regionalt perspektiv. Hensikten med dette er å kunne definere hvem de utgjør en trussel for. Som redegjort for innledningsvis er dette en av hensiktene med denne studien.

Gjennom det som er tatt frem av eksempler på operasjoner og Boko Harams operasjonsmønster siden 2011 er det tydelig demonstrert at de utgjør en trussel for Nigeria. Dersom deres ekspansjon av operasjonsområde og deres uttalte mål om operasjoner i Lagos skulle lykkes kan dette destabilisere den mest folkerike staten i regionen. Selv om Nigeria har både sosiale og sikkerhetspolitiske problemer er det et relativt stabilt demokrati. Og det vil skape negative ringvirkninger, både regionalt og globalt, om de sivile styresmakter skulle kollapse.

Videre har studien vist at Boko Haram kan samvirke med Al Qaida nettverket, og først og fremst med AQIM i Algerie/Mali. Sees dette i tillegg sammen med organisert kriminalitet i Europa, og mengden fra Nigeria som er involvert, er det grunn til å anta at Boko Haram er i stand til både finansiering fra kriminaliteten (KRIPOS, 2011, s11-13), og at de kan ha mulighet til å etablere terrorceller relativt raskt på det europeiske kontinentet.

Imidlertid er det nærliggende å tenke at utviklingen av Boko Haram, i Storbritannias gamle kolonistat Nigeria, kan ramme nettopp Storbritannia. Det har vært tilfeller av at Britiske statsborgere har blitt angrepet både i Nigeria og i Kenya (Soria, 2012, s11). Vi har nylig sett en engelsk soldat bli drept av to menn med machete i Londons gater mens angriperne ropte Allahu Akbar (gud er stor) (Skjeggestad, 2013). Samtidig er det en økende misnøye blant minoritetsungdommer i Storbritannia på grunn av voksende arbeidsledighet og manglende framtidsutsikter (ibid). Dette kan på sikt lede til radikalisering, og potensielt medføre at kontakten mellom for eksempel Boko Haram og radikale på de britiske øyer etableres.

Det er også naturlig å ta med i beregningene at etter Gaddafis fall i Libya er det store våpenlagre som skifter eiere hyppig i regionen, og i disse transaksjonene kan det være snakk om våpen av

både større kaliber og med lang rekkevidde, men det er ikke rapportert at AQIM besitter dette enda.

Dermed er det en slutning i denne delen av studien at Boko Haram er en umiddelbar trussel for sentralregjeringen av Nigeria. Trusselen mot Vesten er til stede i form av at det stadig fremsettes trusler rettet mot vestlige ledere, og i form av samvirke med AQIM og dermed Al Qaida. Det er også en reell fare for at organisert kriminalitet i Europa finansierer Boko Haram, og at en terrorcelle-struktur kan bygges, men trusselen må anses for å være lav da studien ikke har avdekket faktorer som skulle tilsi at dette faktisk skjer i dag.

5.3 Nettverksforbindelsen

Dette er et av studiens hovedtema og uten tvil den mest utfordrende delen å konkludere på. I innledningen stilles spørsmålet om de passer inn i Al Qaida franchisen, og gjennom å se på rapporteringen om deres forbindelser til andre grupper skulle dette kunne besvares.

Vi har sett at Boko Haram har deltatt sammen med MUJAO, AQIM og Ansar Dine i Mali, og ikke forsøkt å dekke over dette. Det er også belyst at de har hatt forbindelser både til Al Qaida sentralt, og at de i de senere år har hatt flere samvirkeområder med AQIM. Videre påpekte studien i analysen at Boko Haram har sendt sine krigere på trening hos både Al Shabaab og AQIM. Det er også belyst at Boko Haram har uttalt til media at Al Qaida støtter deres kamp i Nigeria. Boko Haram har altså blitt mer klar over sin mulighet til å assosieres med Al Qaida (Nicoll & Delaney, 2012; Soria, 2012). I tillegg er siste video på arabisk mens tidligere videoer fra gruppen har vært på Hausa (Ross, 2013). Flere indikatorer viser at trenden er en assosiering med nettverket, men ingen bekreftelse. I kapittelet om Al Qaida så vi at anerkjennelse er nødvendig for å kunne si om gruppen er formelt med i Al Qaida. Med dette forstås at al-Zawahiri offentlig må anerkjenne gruppen som en del av nettverket. Dette har så langt ikke skjedd.

Dermed blir det naturlig å spørre om hvorfor Boko Haram skulle ønske seg inn i nettverket, og om Al Qaida ønsker Boko Haram. Studien har belyst at Al Qaida gjentok i sin strategi fra 2005 planen om et verdensomspennende nettverk, og dette kan være argument godt nok for en svekket organisasjon til å ønske nye aktører velkommen (Atwan, 2012). Boko Haram på sin side kan ønske inntreden som følge av behovet for ressurser, trening og ikke minst den antatte slagkraften en allianse vil gi. Om dette er nok og om Boko Haram blir en del av nettverket vil tiden vise.

5.4 Videre

Den videre forskningen fra åpne kilder på Boko Haram bør kunne fokusere på om de faktisk er delt i flere fraksjoner, eller om vi skal forstå Boko Haram som en paraply for flere av de gruppene vi ser stige fram i lyset i Nigeria i disse dager. Kanskje er det misnøye blant tilhengere

av Takfirisme i området med hva Boko Haram har oppnådd, og dermed dannes nye grupper som ikke har forbindelse til Boko Haram, men direkte forbindelser til Al Qaida. Videre er det interessant å følge sporet til RUSI, og om forbindelsene mellom Boko Haram, Al Qaida, Al Shabaab og AQIM styrkes (Soria, 2012). Dersom dette samarbeidet øker i omfang vil det kunne underbygge antagelsene om Al Qaidas utnyttelse av svake stater og eksisterende grupper i regionen, og dermed avdekke om disse på sikt utgjør en reell terrortrussel mot Vesten. I denne studien er det ikke lagt vekt på hvordan sentralregjeringen i Nigeria håndterer problemet, noe som er en interessant vinkling på en problemstilling, for eventuelt å avdekke om Jihadistene kan nøytraliseres gjennom andre metoder enn de som nyttes i dag. Det er heller ikke fokusert på om Boko Haram samarbeider med andre grupper som utøver politisk vold i Nigeria, og om dette faktisk kan være et større problem enn hva som er belyst i denne studien.

Et felt som ikke er studert inngående i denne omgang er den nyvunne interessen for Nord - og Vest Afrika i Vesten. En interessant studie i denne sammenheng ville kunne knytte seg opp mot både faktorer fra In Amenas hendelsen i Algerie, men også etableringen av US AFRICOM, og det økte militære nærværet av Europeiske stater i regionen. Hvilken effekt vil denne interessen ha på grupper som Boko Haram, AQIM, og flere i et område de selv allerede betrakter som dominert av vestlige interesser?

Kildeliste

- Adedaja, T. (2012, juli 12). *Nigeria: Designate Boko Haram as FTO, CAN urges U.S.* Hentet fra allAfrica.com: <http://allafrica.com/stories/201207120578.html?viewall=1>
- Adesoji, A. O. (2011). Between Maitatsine and Boko Haram: Islamic fundamentalism an the response of the Nigerian State. *Africa Today*, 57(4), pp. 99-119.
- African Outlook. (2011). *Sultan of Sokoto condemns Boko Haram crackdown*. Hentet februar 25, 2013 fra Kalahari Media: http://www.africanoutlookonline.com/index.php?option=com_content&view=article&id=2424:nigeria-sultan-of-sokoto-condemns-boko-haram-crackdown
- African Research Bulletin. (2010). AQLIM contacts Boko Haram. *African Research Bulletin - Storbritannia*, 47(6), ss. 18444-18445.
- Aftenposten. (2013, feb 25). *Sju franske gisler trues på livet i video*. Hentet fra Aftenposten.no: <http://www.aftenposten.no/nyheter/uriks/Sju-franske-gisler-trues-pa-livet-i-video-7131142.html>
- Atwan, A. B. (2012). *After Bin Laden, Al Qaeda, The next generation*. London: Saqi Books.
- Bangura, A. K. (2010). Terrorism and Islam in Africa. I J. Davis, *Terrorism in Africa, The evolving front in the war on terror*. (ss. 104-132). Plymouth: Lexington Books.
- BBC. (2009, september 2). *Nigerian 'trained in Afghanistan'*. Hentet fra www.bbc.co.uk: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/8233980.stm>
- BBC. (2011, januar 13). *Al-Qaeda claims responsibility for Niger kidnappings*. Hentet fra BBC Africa : <http://www.bbc.co.uk/news/world-africa-12184265>
- BBC. (2013, mai 15). *Four jailed in Minnesota over al-Shabab recruitment*. Hentet fra BBC: <http://www.bbc.co.uk/news/world-us-canada-22535766>
- BBC. (2013, februar 21). *French Cameroon hostages 'not released'*. Hentet fra BBC NEWS: <http://www.bbc.co.uk/news/world-africa-21530057>
- BBC. (2013, mai 23). *Niger suicide bombers target Areva mine and barracks*. Hentet fra BBC: <http://www.bbc.co.uk/news/world-africa-22637084>
- Bennhold & Smith, K. &. (2007, desember 12). *Twin Bombs Kill Dozens in Algiers*. Hentet fra New York Times : http://www.nytimes.com/2007/12/12/world/africa/12algiers.html?pagewanted=all&_r=0
- Bergen, P. (2013, februar 6). *Should we still fear al Qaeda?* Hentet fra CNN.com : <http://edition.cnn.com/2013/02/03/opinion/bergen-al-qaeda-deadly>
- Bergen, P. L. (2011). *The longest war*. New York: Free Press.
- Bjørge, T. (2005). *Root causes of terrorism*. New York: Routledge.
- Blair, D. (2012, feb 5). *Al-Qaeda's hand in Boko Haram's deadly Nigerian attacks* . Hentet fra The Telegraph : <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/al-qaeda/9062825/Al-Qaeda-s-hand-in-Boko-Harams-deadly-Nigerian-attacks.html>
- Blanquart, G. (2012). *Boko Haram: Terrorists, Freedom Fighters or Religious Fanatics? An Analysis of Boko Haram Within Nigeria, an Australian Perspective and the Need for Counter Terrorism Responses that involves Prescribing them as a Terrorist Organisation*. Hentet februar 28, 2013 fra <http://ro.ecu.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=1019&context=act&sei-redir=1&referer=http%3A%2F%2>
- Buss et al., T. F. (2011). *African Security and the African Command*. Sterling, VA: Kumarian Press.
- Byman, D. (2013, Januar 13). *Al Qaeda Is Alive in Africa*. Hentet fra Foreign Policy : http://www.foreignpolicy.com/articles/2013/01/17/al_qaeda_is_alive_in_africa
- Bøås, M. (2012 a). Castles in the sand; informal networks and powerbrokers in the northern Mali periphery. I M. Utas, *African Conflicts and informal power, big men and networks*, (ss. 119-134). London: Zed Books.

- Bøås, M. (2012 b, Februar). *Violent Islamic uprising in northern Nigeria: from the "Taleban" to Boko Haram II*. Hentet fra peacebuilding.no: http://www.peacebuilding.no/var/ezflow_site/storage/original/application/0c1c819c5ea841680d953a65d5a78472.pdf
- Chilson, P. (2013, Januar 15). *Al Qaeda country; Why Mali matters*. Hentet fra Foreign Policy: http://www.foreignpolicy.com/articles/2013/01/15/al_qaeda_country
- CNN. (2012, februar 10). *Al-Shabaab joining al Qaeda, monitor group says*. Hentet fra CNN: <http://edition.cnn.com/2012/02/09/world/africa/somalia-shabaab-qaeda/>
- Cohen, D. (2012, October 5). *Kidnapping for ransom: The growing terrorist financing challenge*. Hentet fra Council on Foreign Relations: <http://www.cfr.org/terrorist-financing/remarks-treasury-under-secretary-cohenkidnapping-ransom-growing-terrorist-financing-challenge/p29376>
- Connell, S. (2012, Summer). To Be or Not To Be; Is Boko Haram a Foreign Terrorist Organization. *Global Security Studies*, 3(3), ss. 87-93.
- Cooke, J. G. (2011). *Boko Haram: Emerging threat to the US Homeland*. Africa Program. Washington DC: CSIS.
- Davis, J. (2010). Understanding Terrorism in Africa. I J. Davis, *Terrorism in Africa, The evolving front in the war on terror*. (ss. 133-158). Plymouth: Lexington Books.
- Droukdel, A. (2008, Juli 1). *An Interview With Abdelmalek Droukdel*. Hentet fra New York Times : http://www.nytimes.com/2008/07/01/world/africa/01transcript-droukdel.html?pagewanted=all&_r=1&
- El-Khawas, M. A. (2010). Terrorism In North Africa: An Increasing Regional Threat. I J. Davis, *Terrorism in Africa, The evolving front in the war on terror*. (ss. 73-99). Plymouth: Lexington Books.
- Euronews. (2013, april 20). *French hostages freed in Cameroon back in France*. Hentet fra euronews.com: <http://www.euronews.com/2013/04/20/french-hostages-freed-in-cameroon-back-in-france/>
- Ewi, M. A. (2012). *Nigeria: The fuel subsidy Crisis and its implications for the fight against Boko Haram*. Pretoria: ISS .
- Felbab-Brown, V., & Forest, J. (2012, januar 12). *Nigeria's Boko Haram attacks are misunderstood as regional Islamist threat*. Hentet fra The Christian Science Monitor: <http://www.csmonitor.com/Commentary/Opinion/2012/0112/Nigeria-s-Boko-Haram-attacks-are-misunderstood-as-regional-Islamist-threat>
- Galula, D. (2006). *Counterinsurgency; theory and practice*. Westport: Praeger Security International.
- Gartenstein-Ross, D. (2009). The Strategic Challenge of Somalias Al-Shabaab. *Middle East Quarterly*, 16, 25-36.
- Gerwher & Daly, S. &. (2006). Al Qaida: Terrorist Selection and Recruitment. I D. G. Kamien, *The Mcgraw-Hill Homeland Security Handbook* (ss. 73-89). Los Angeles: RAND Corporation.
- GlobalPost. (2013, mars 21). *Boko Haram says force will not help free French hostages*. Hentet fra Global Post.com: <http://www.globalpost.com/dispatch/news/afp/130321/boko-haram-says-force-will-not-help-free-french-hostages>
- Hailu, A. (2010). The State in Historical & Comparative Perspective: State weakness en the specter of terrorism in Africa. I J. Davis, *Terrorism in Africa, The evolving front in the war on terror*. (ss. 25-55). Plymouth: Lexington Books.
- Hansen, S. J. (2013). *Al Shabaab in Somalia; The history and ideology of a militant islamist group 2005-2012*. London: Hurst & Co.
- Hegghammer, T. (2011, september). *Al Qaida ti år etter*. Hentet fra FFI.no: <http://www.ffi.no/no/Publikasjoner/Documents/FFI-Fokus-2011-1.pdf>

- Hoffman, B. (2006). *Inside terrorism*. New York: Colombia University Press.
- Homeland Security subcommittee on CT&I. (2011). *Boko Haram; Emerging threat to the US Homeland*. Washington DC: U.S House of representatives Committee on Homeland Security.
- Johansen, P. M. (2013, Januar 23). Drar Vesten inn i ny krig. *Klassekampen*.
- Keenan, J. (2009, august). Al-Qaeda terrorism in the Sahara? *Anthropology today*, 25(4), 14-18.
- Kilcullen, D. (2009). *The Accidental Guerilla*. London: Hurst.
- Kisangani, E. F. (2012, mars). The Tuareg's Rebellion In Mali and Niger and the US Global War on Terror. *International Journal on World Peace*, XXIX(1), 59-97.
- Knoll, E. (2008, oktober). *Kinas slagplan i Afrika*. Hentet fra aftenposteninnsikt.no: <http://www.aftenposteninnsikt.no/node/283>
- Koranen.no. (2012, mars 12). *Shia og Sunni. Likheter og forskjeller*. Hentet fra koranen.no: <http://www.koranen.no/artikkel.php?id=544>
- KRIPOS. (2011, desember). *Den organiserte kriminaliteten i Norge, Trender og utfordringer 2011-2012*. Hentet fra politi.no: https://www.politi.no/vedlegg/lokale_vedlegg/kripos/Vedlegg_1581.pdf
- Lawrence, B. (2007). *Budskap til verden: Osama bin Ladens brev og taler*. Oslo: L.S.P. Forlag.
- Lia, B. (2007). Osama bin Ladens taler og skrifter; Eit etterord. I B. Lawrence, *Budskap til verden: Osama bin Ladens brev og taler* (ss. 506-523). Oslo: L.S.P Forlag.
- Lia, B. (2008, mai). Al Qaidas Appeal: Understanding its Unique Selling Points. *Perspectives on Terrorism*, II(8), ss. 3-10.
- Lia, B. (2011). Osama bin Laden, Manne bak Al Qaida. *Samtiden*(3), ss. 119-131.
- Marama, N. (2012, januar 29). *Nigeria: We'll attack Sokoto, Boko Haram warns Sultan, Tambuwal, others*. Hentet fra allafrica.com: <http://allafrica.com/stories/201201290054.html>
- Murrey, S., & Nossiter, A. (2011, august 26). *Suicide Bomber Attacks U.N. Building in Nigeria*. Hentet fra New York Times: http://www.nytimes.com/2011/08/27/world/africa/27nigeria.html?pagewanted=all&_r=0
- NATO. (2011). *Allied Joint Doctrine for CounterInsurgency (COIN)- AJP-3.4.4*. Brussel: NATO.
- NCTC. (2013). *Counterterrorism 2013 calendar*. Hentet januar 12, 2013 fra National CounterTerrorism Center: http://www.nctc.gov/site/groups/al_shabaab.html & http://www.nctc.gov/site/groups/boko_haram.html
- Nesser, P. (2006). *Jihad in Europe; Recruitment for terrorist cells in Europe*. Oslo: FFI.
- Nicoll, A., & Delaney, J. (2012, oktober). *Extremism spreads across West Africa and the Sahel*. Hentet fra IISS - London: <http://www.iiss.org/publications/strategic-comments/past-issues/volume-18-2012/october/extremism-spreads-across-west-africa-and-the-sahel/?locale=en>
- Nicoll, A., & Inkster, N. (2010, april 26). *Terrorism: keep calm and carry on*. Hentet fra the guardian: <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2010/apr/26/keep-calm-carry-on-terrorism-threat>
- Nordenhaug & Engene, I. &. (2008). *Norge i kamp mot terrorisme*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Nossiter, A. (2011, august 17). *Islamist Group With Possible Qaeda Links Upends Nigeria*. Hentet fra New York Times : <http://www.nytimes.com/2011/08/18/world/africa/18nigeria.html?pagewanted=1>
- Obi, C. I. (2010). Terrorism in West Africa: Real, Emerging or Imagined Threats. I J. Davis, *Terrorism in Africa, The evolving front in the war on terror*. (ss. 57-71). Plymouth: Lexington Books.

- Onuha, F. C. (2010, juli 12). 'The Islamist challenge: Nigeria's Boko Haram crisis explained'. *African Security Review*, 19(1). Hentet fra <http://dx.doi.org/10.1080/10246029.2010.503061>
- Onuoha, F. C. (2012). *(Un)Willing to Die: Boko Haram and Suicide Terrorism in Nigeria*. Abuja: Al Jazeera Centre For Studies.
- Pape, R. A. (2005). *Dying to Win*. New York: Random House.
- Plaut, M. (2011, august 26). *Abuja attack: Car bomb hits Nigeria UN building*. Hentet fra BBC: <http://www.bbc.co.uk/news/world-africa-14677957>
- Romarheim, A. G. (2013). Hva er terrorisme? I A. R. Jupskås, *Akademiske perspektiver på 22 Juli* (ss. 31-42). Oslo: Akademika Forlag.
- Ross, W. (2013, februar 27). *What 'hostage video' reveals about Nigeria's Boko Haram*. Hentet fra BBC: <http://www.bbc.co.uk/news/world-africa-21601578>
- SaharaReporters. (2012, august 23). *Statement by Boko Haram's spokesperson debunking reports of dialogue with the Nigerian Government*. Hentet fra Sahara Reporters: <http://saharareporters.com/news-page/statement-abu-qaqa-boko-harams-spokesperson-regarding-reports-dialogue-nigerian-government>
- Schmid et al, A. P. (2011). *The Routledge Handbook of terrorism research*. London: Routledge.
- Simpson, M. (2010). An Islamic Solution to State Failure in Somalia. I J. Davis, *Terrorism in Africa; The Evolving Front on Terror* (ss. 9-22). Plymouth UK: Lexington Books.
- Skjeggstad, H. (2013, mai 22). *Vi gjør dette fordi muslimer dør hver dag*. Hentet fra Aftenposten: <http://www.aftenposten.no/nyheter/uriks/--Vi-gjor-dette-fordi-muslimer-dor-hver-dag-7209063.html>
- Smith, D. (2010, September 8). *More than 700 inmates escape during attack on Nigerian prison*. Hentet fra The Guardian: <http://www.guardian.co.uk/world/2010/sep/08/muslim-extremists-escape-nigeria-prison>
- Solomon, H. (2012). Counter-terrorism in Nigeria; Responding to Boko Haram. *The RUSI Journal*, 157(4), 6-11.
- Soria, V. (2012, april 2). *Global Jihad Sustained Through Africa*. Hentet fra RUSI: <http://www.rusi.org/downloads/assets/UKTA2.pdf>
- Statoil. (2012, desember 9). *In Nigeria, we have a 20.2% interest in the largest deep water producing field, Agbami*. Hentet fra Statoil: <http://www.statoil.com/annualreport2011/en/ouoperations/businessareas/developmentandproductioninternational%28dpi%29/internationalfields/pages/nigeria.aspx>
- Staveland, L. I. (2013, februar 22). *Ny islamistgruppe kan være tilknyttet Al-Qaida*. Hentet fra Aftenposten: <http://www.aftenposten.no/nyheter/uriks/Ny-islamistgruppe-kan-vare-tilknyttet-Al-Qaida-7128670.html>
- ThisDay. (2012, juli 30). *Multiple Bomb Blasts Rock Sokoto*. Hentet fra thisdaylive.com: <http://www.thisdaylive.com/articles/multiple-bomb-blasts-rock-sokoto/121156/>
- Tjønn, H. (2013, januar 20). Her herjer Bin Ladens arvtagere. *Aftenposten*.
- Transparency International. (2013, mars 14). *Transparency International calls on Nigerian president to rescind controversial pardon of corrupt politician*. Hentet fra Transparency International: http://www.transparency.org/news/pressrelease/20130314_transparency_international_calls_on_nigerian_president_to_rescind
- Trosper, T. B. (2009, mars 25). *West Africa's war on terrorism: time and patience*. Hentet fra U.S. Army War College: <http://www.dtic.mil/cgi-bin/GetTRDoc?AD=ADA499371>
- Utomi, P. (2008, juni 4). *China in Nigeria*. Hentet fra CSIS: <http://csis.org/publication/china-nigeria>

- Vanguard. (2012, april 9). *Dozens of Boko Haram help Mali's rebel seize Gao*. Hentet fra Vanguard Media: <http://www.vanguardngr.com/2012/04/dozens-of-boko-haram-help-malis-rebel-seize-gao/>
- Vanguard. (2013, mars 27). *Tackling Insecurity: Rule Nothing Out*. Hentet fra Vanguard Media: <http://www.vanguardngr.com/2013/03/tackling-insecurity-rule-nothing-out/>
- Warner, Z. (2012, april). The sad rise of Boko Haram. *New African*, ss. 38-40.
- Welch, M. (2012, November 25). *China vs. US: Who's better for Africa?* Hentet fra Global Post: <http://www.globalpost.com/dispatch/news/regions/africa/121121/china-vs-us-who-s-better-africa>
- Wright, L. (2006). *Al-Qaida og Veien til 11. september*. Oslo: Gyldendal.
- Zenn, J. (2012). *Northern Nigeria's Boko Haram; The prize in al-Qaeda's Africa strategy*. Washington DC: The Jamestown Foundation.